

RAPPORT 262

Prospectie met ingreep in de bodem aan de Monsheide te Peer

Onderzoek uitgevoerd in opdracht van stad Peer

Maxim Hoebreckx, Inge Van De Staey en Petra Driesen
Januari 2016

ARON-RAPPORT 262

PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM AAN DE MONSHEIDE TE PEER

ONDERZOEK UITGEVOERD IN OPDRACHT VAN STAD PEER

Maxim Hoebreckx, Inge Van De Staey en Petra Driesen

Tongeren
2016

Opgraving ☐		Prospectie ☒	
Vergunningsnummer:	2015/547		
Naam aanvrager:	Joris Steegmans		
Naam site:	Peer, Monsheide		

Colofon

ARON rapport 262 - Prospectie met ingreep in de bodem aan de Monsheide te Peer

Opdrachtgever: Stad Peer
Projectleiding: Joris Steegmans
Uitvoering veldwerk: Joris Steegmans, Maxim Hoebreckx
Auteurs: Maxim Hoebreckx, Inge Van De Staey, Petra Driesen
Bijdragen: /
Foto's en tekeningen: ARON bvba (tenzij anders vermeld)
Wettelijk depot: D/2016/12.651/3

*Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken op info@aron-online.be.
 Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van ARON bvba mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van web-publicatie, druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook.*

ARON bvba
 Archeologisch Projectbureau
 Neremweg 110
 3700 Tongeren
www.aron-online.be
info@aron-online.be
 tel: 012/225.250
 fax: 012/770.034

© ARON bvba, Archeologisch projectbureau, 2016

Inleiding

De stad Peer plant de bouw van jeugdlokalen en een parking ter hoogte van de Monsheide. Naar aanleiding van deze werken werd door het *Agentschap Onroerend Erfgoed* een prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven noodzakelijk geacht. Dit onderzoek werd door *ARON bvba* uitgevoerd op 6 en 7 januari 2016.

Het onderzoek leverde 42 sporen op. Hiervan was er één als greppel te benoemen. De overige sporen waren te interpreteren als kuilen gegraven voor de aanleg van een bos in de vroegmoderne en moderne tijd.

Afb. 1. Globale situering van het onderzoeksgebied op de kaart van België (NGI, 2002)

1. Het onderzoeksgebied

1. 1. Algemene situering

Het onderzoeksterrein is op ongeveer 1,6 km ten noordoosten van het stadscentrum van Peer gelegen en ligt net ten zuiden van de kruising van de wegen Vrijheidslaan-Monsheide, die zich respectievelijk ten noorden en oosten van het terrein bevinden. Huizen langs de Sparrenstraat bakenen het projectgebied in het westen af (Afb. 2). De woonwijk Maarlo situeert zich ten noordoosten van het terrein. Het onderzoeksterrein - met kadastrale referentie: afdeling 1, sectie B, perceel 606N (partim) - beslaat een totale oppervlakte van ca. 1,5 ha en was tot voor de bodemingreep in gebruik als akkergrond.

Afb. 2: Orthofoto met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood) (Bron: Geopunt/QGIS).

De stad Peer situeert zich in het midden van de Limburgse Kempen. Samen met Hechtel-Eksel, Overpelt en Bree vormt Peer één van de meest noordelijk gelegen kernen op het Kempisch Plateau. Het reliëf rondom het onderzoeksterrein is getekend door verschillende insnijdingen die in N-Z richting elkaar regelmatig opvolgen. Hierdoor is de originele vlakte ingedeeld in convexe interfluviale rugplateaus met een zwak golvend reliëf.¹ Topografisch gezien is het terrein gelegen tussen de vallei van de Peerderloop (ca. 58 m TAW) en de vallei van de Warmbeek (ca. 60 m TAW) die respectievelijk ca. 1 km ten westen en 1,3 km ten oosten van het onderzoeksgebied stromen. De Warmbeek, ook de Vrenenbeek of Tongelreep geheten, ontspringt tussen Peer en Meeuwen op de rand van het Kempens plateau. In deze beek komen meerdere O-W georiënteerde stroompjes uit waarvan één (nl. de Haarlosebeek) vlak ten noordoosten van het onderzoeksgebied ontspringt. Het terrein zelf is vrij vlak en bevindt zich op een hoogte van ca. 62-63 m TAW.

Ter hoogte van het onderzoeksterrein bestaat het tertiaire substraat uit de *Formatie van Kasterlee*. Deze formatie bestaat uit fijne zanden die glimmers bevatten en glauconiethoudend zijn. In ontsluiting vertonen deze zanden een zeer fijne gelaagdheid door de afzetting in een rustige, ondiepe zee.²

Tot in het Vroeg-Pleistoceen stroomde de Maas vanuit Luik in oostelijke richting tot Aken. Hier mondde zij uit in de Rijn, die toen meer westwaarts stroomde. Toen de Maas in de Elsterijstijd (470.000 tot 420.000 jaar geleden) een massa puin uit de Ardennen te verwerken kreeg, verstopte de benedenloop van de Maas geleidelijk, totdat de rivier door haar noordelijke waterscheidingsrug brak en zich in de vlakte stortte. Al dit materiaal werd afgezet in een grote puinkegel, het huidige Kempisch Plateau. Afhankelijk van het zeeniveau hebben periodes van erosie en sedimentatie elkaar afgewisseld.³ In het pleistoceen en meer in het bijzonder in de Mindel-ijstijd worden de onderliggende tertiaire formaties (zie *infra*) overdekt met terrasafzettingen van de Maas en Rijn. Ter hoogte van het onderzoeksterrein situeren zich zo de Zanden van Lommel. Deze zanden zijn Rijnafzettingen die tijdens het laat-pleistoceen tot vroeg-pleistoceen gedeponeerd werden.⁴ De textuur van de zanden is middelmatig tot grof te noemen met zware mineralen, typisch voor Rijnafzettingen.⁵

Tijdens het laat-pleistoceen werden dekzanden op deze terrasafzettingen gedeponeerd die op de grindhoudende materialen van de terrasformaties rusten.⁶ Deze dekzanden bestaat volgens de quartair geologische kaart ter hoogte van het onderzoeksterrein uit zanden van de *Formatie van Wildert*. Deze zanden bestaan uit geel tot geelgrijze, zwaklemige eolische zanden die afgezet werden tijdens de Weichsel-ijstijd. Lokaal kan er grintbijmenging vastgesteld worden door cryoturbaties. Het pakket is veelal tussen de 1 en 4 m dik. Deze zanden zijn doorgaans fijner dan de fluviatiele en herwerkte zanden.⁷

Volgens de bodemkaart (*Afb. 3*) wordt het terrein door een t-Zcf bodem ingenomen. Deze matig droge zandgronden bezitten een weinig duidelijke humus en/of ijzer B-horizont en kunnen als zwak hydromorfe, bruine podsolachtige bodems bestempeld worden. Ze beschikken over een zwakontwikkelde B-horizont met hoofdzakelijk een accumulatie van humus. Roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90 cm. De t- wijst op een het voorkomen van een grindsubstraat beginnend op geringe of matige diepte (20-125 cm).⁸ Ten oosten en westen van het terrein wordt een t-Zbf en t-Zbf3 bodem gekarteerd, een vergelijkbare maar iets drogere bodem. De ..3 verwijst naar een dikke humeuze bovengrond (40 à 60 cm).

¹ BAEYENS L. en SANDERS J. (1987) Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Meeuwen 48W, p. 13.

² GULLENTOPS F., PAULISSEN E. EN VANDENBERGHE (2006) *Toelichting bij de quartair geologische kaart: Kaartblad 17: Mol*, Brussel, p. 24.

³ <http://www.rlkm.be/nl/hoge-kempen/erfgoed-databank/text/>

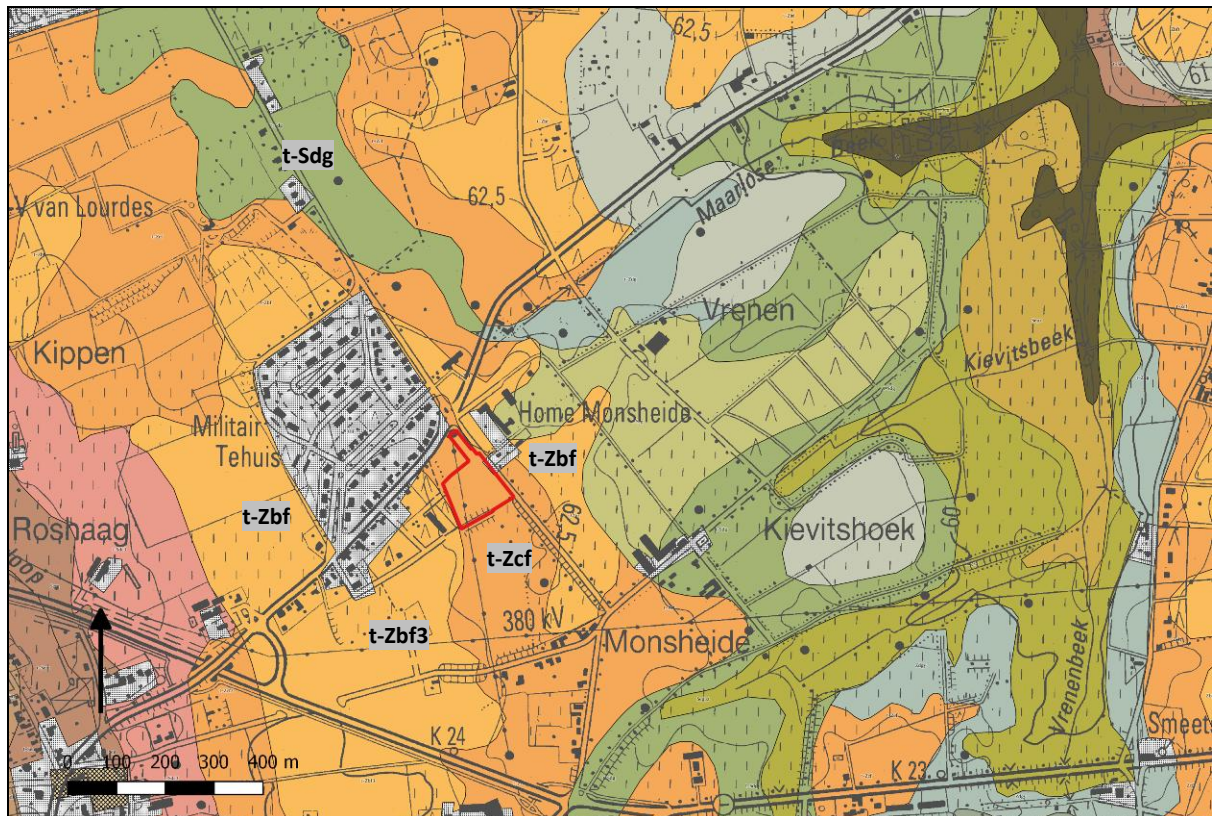
⁴ BAEYENS L. en SANDERS J. (1987), p. 16.

⁵ GULLENTOPS F., PAULISSEN E. EN VANDENBERGHE (2006), p. 13.

⁶ BAEYENS L. en SANDERS J. (1987), p. 17.

⁷ GULLENTOPS F., PAULISSEN E. EN VANDENBERGHE (2006), p. 15.

⁸ BAEYENS L. en SANDERS J. (1987), p. 38-40.

Afb. 3: de bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: geopunt)

1.2 Historische achtergrond

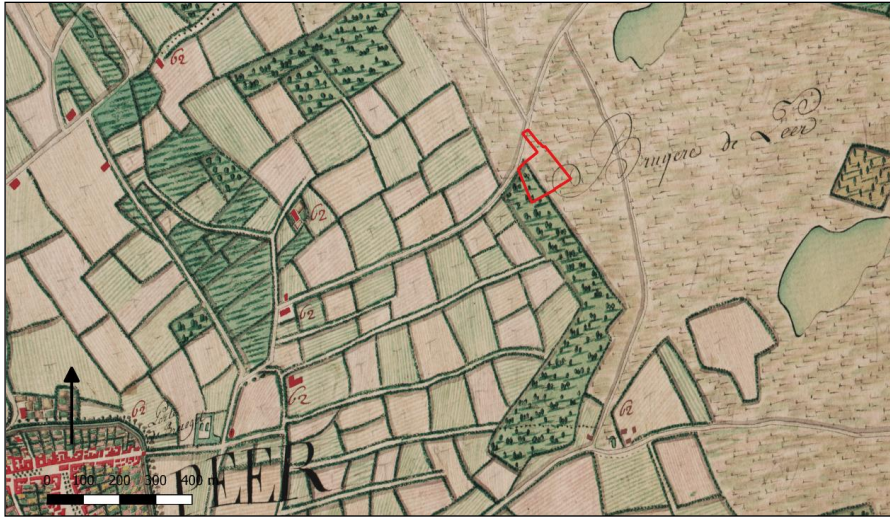
Al in 725 duikt de naam *Pedero* op in het testament van Sint-Willebrord. De oorsprong van deze naam wordt volgens sommige bronnen als 'verharde weg' of 'domein gelegen aan een verharde weg' verklaard. Ten noordwesten van Peer liep immers de oude Diesterse baan waarlangs kooplieden van Noord-Brabant hun kudden schapen naar de markten van Diest en Leuven voerden. Volgens anderen gaat de naam terug op het Middelnederlandse *perre* of *parre*, wat perk of park betekent. Het gehucht Maarlo, waarin het onderzoeksterrein zich situeert, wordt als 'Maar' (meer of waterplas) en 'lo' (bos) aangeduid.

Peer was waarschijnlijk in de vroege middeleeuwen het centrum van een groot Frankisch domein, zeer waarschijnlijk van de Pippini, van wie het in 8ste eeuw als een vrome schenking overging naar de abdij van Sint-Truiden. De graven van Loon, die voogden waren over de Kempense abdijgoederen, palmden het domein en de heerlijke rechten na verloop van tijd in, zodat Peer een Loonse heerlijkheid werd. Een jaar nadat het prinsbisdom Luik in het bezit kwam van het graafschap Loon, meer bepaald op 9 februari 1367, verkreeg Peer de stadstitel, mede met vrijstelling van bepaalde belastingen. Peer verkreeg evenwel geen stedelijk vrijheidscharter met stadsrechten of stadsprivileges. Hoewel dus geen echte stad met Luiks recht, werd Peer toch sedert de 15de eeuw onder de Loonse steden vermeld en zetelde zijn vertegenwoordiger als zodanig in de vergadering van de Luikse Staten. Mogelijk kort na 1367 of alleszins in de tweede helft van de 14de eeuw werden ook de vesten, bestaande uit een diepe gracht en een aarden wal, als bescherming en verdediging van de stad opgericht.

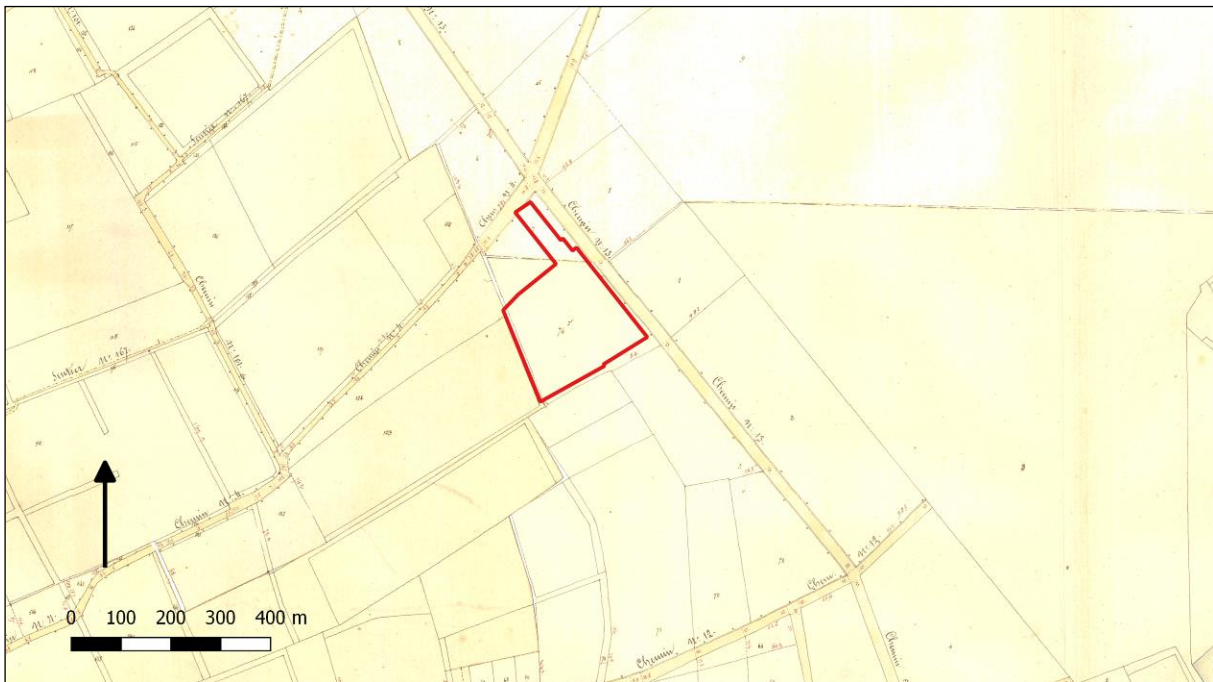
De graven van Loon gaven Peer op hun beurt in leen aan de familie van der Marck (14de tot 15de eeuw). Later was de heerlijkheid Peer achtereenvolgens in het bezit van de familie de Brimeu (1473), een bastaardtak van het huis van Bourgondië (1500-37), de families van Gavere-Diepenbeek (1537-1602), van Gavere-Fresin (1602-92), van Gavere-Aiseau en Arberg-Valengin (1692-1795).⁹

⁹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/122073>

Op de *Ferrariskaart*, opgenomen op initiatief van *graaf de Ferraris* (1771-1778, Afb. 4), wordt ten noordoosten van het centrum van Peer de 'Bruyere de Peer', een heidegebied met een paar vennen, aangeduid. Het onderzoeksterrein bevindt zich ten westen hiervan op een perceel dat beplant is met een gemengd bos.¹⁰ Oorspronkelijk reikte de heide immers bijna tot aan de vesten van de stad. Vanaf het midden van de 18de eeuw werden door de gemeente intensieve aanplanting gedaan van dennen- en eikenbossen. Ook bij particulieren werd dit aangeraden en bevorderd. De heide werd daardoor deels bebost, deels tot akkerland gecultiveerd. In 1844 werden echter nog 2.064 hectare ingenomen door heide.¹¹

Afb. 4: Detail uit de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood, bij benadering), 1771-1777 (Bron: Geopunt/QGIS).

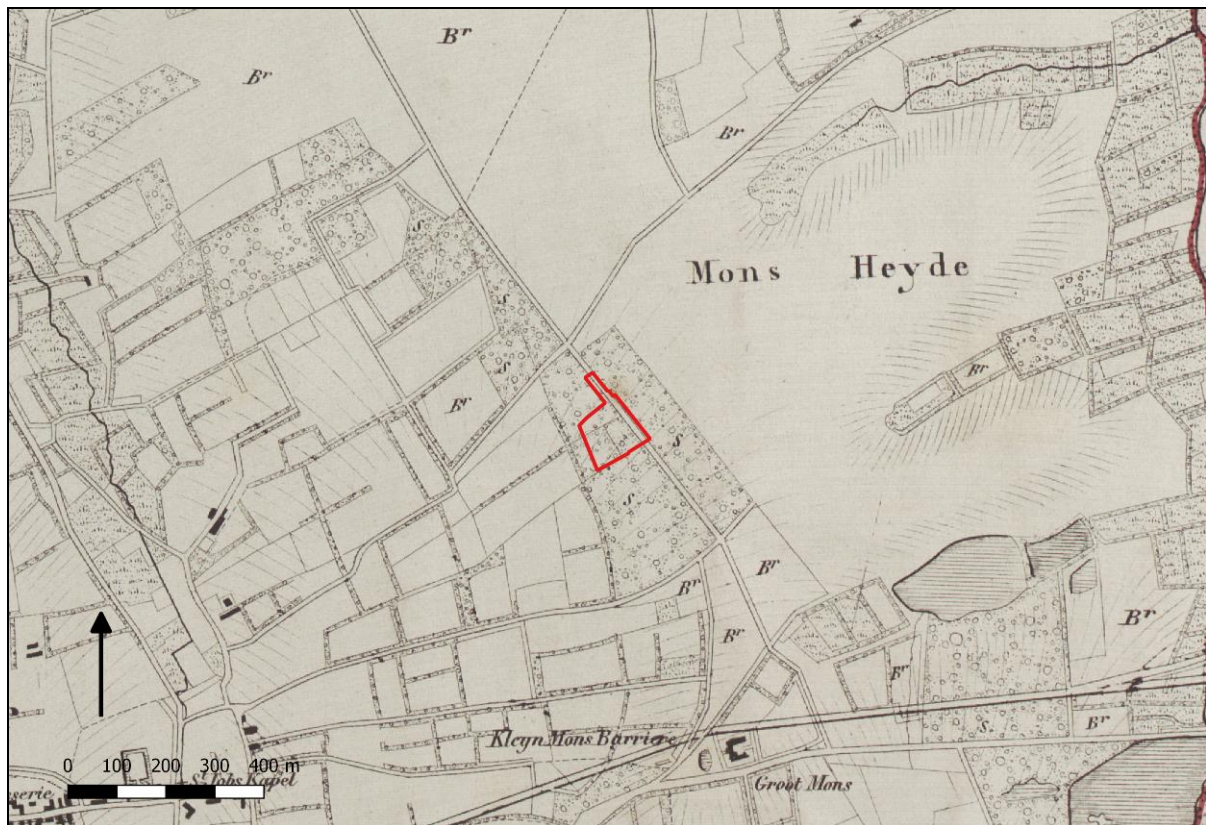
Afb. 5: Atlas van de Buurtwegen (ca. 1841) met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood) (Bron: Geopunt/QGIS).

Op de *Atlas der Buurtwegen* (ca. 1841, Afb. 5) is het stratenpatroon rondom het onderzoeksterrein beter uitgebouwd. Het terrein dat zich langs de huidige Vrijheidslaan en Monsheide situeert, is onbebouwd. Ook op de *Vandermaelenkaart* (1846-1853, Afb. 6) is het onderzoeksterrein onbebouwd. Het terrein wordt op deze

¹⁰ De aanduiding van het onderzoeksgebied op de Ferrariskaart is niet helemaal correct. Het onderzochte terrein bevindt zich in werkelijkheid een 50-tal m naar het zuidwesten. Dit heeft te maken met de minder accurate karteringmethodes die in de 18de eeuw gebruikt werden.

¹¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/122073>

kaart als dennebos (*bois de sapin*) aangeduid. Enkele vennen zijn ten zuidoosten van het onderzoeksterrein zichtbaar.

Afb. 6: Vandermaelenkaart (ca. 1846-1853) met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood, bij benadering: het onderzoeksgebied grenst in werkelijkheid aan de Vrijheidslaan) (Bron: Geopunt/QGis).

Dat meer en meer heidegebieden in de loop der tijd tot bosgrond aangeplant of als akkerland gecultiveerd werden, wordt ook duidelijk op de topografische kaart van 1873 (Afb. 7). Op deze kaart wordt het hele terrein rondom, alsook het terrein zelf, door dennenbos ingenomen. Meerdere dreven doorkruisen deze bossen volgens een rechtlijnig patroon. Met de intrede van kunstmest in het begin van de 20ste eeuw konden de typische Kempense "woeste" gronden verder ontgonnen worden tot akker- of weiland.¹² Op de kaart van 1939 (Afb. 8) wordt ook het terrein als akkerland ingenomen.

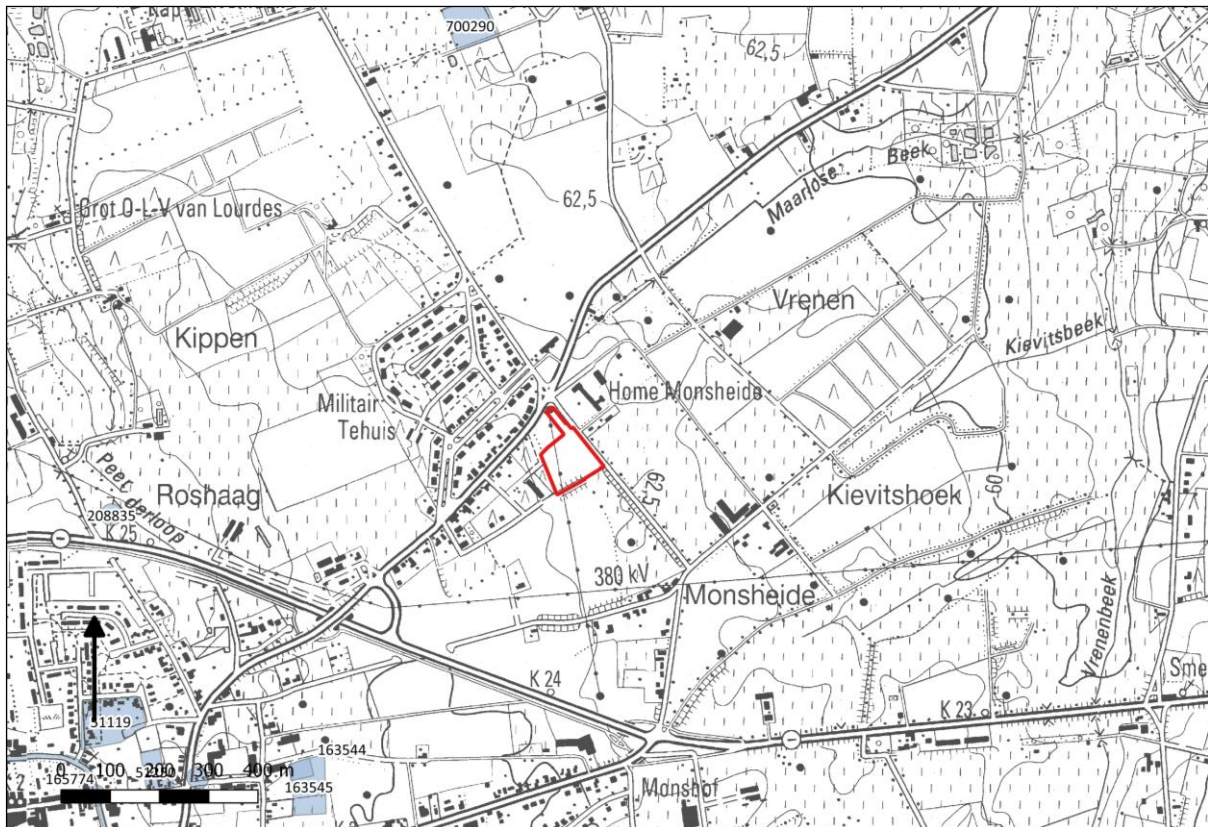

Afb. 7: links: Topografische kaart uit 1873 met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood). (Bron: Cartesius).

Afb. 8: rechts: Topografische kaart uit 1939 met aanduiding van het onderzoeksgebied (rood). (Bron: Cartesius).

¹² <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/126645>

1.3 Eerder archeologisch onderzoek

Afb. 9: Detail uit de Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van de omliggende vindplaatsen en het onderzoeksterrein (rood). (Bron: Geo.onroerendergoed.be/QGIS).

Uit het onderzoeksgebied zelf zijn tot op heden geen archeologische vondsten gekend (Afb. 9). Wel zouden er in 1896 ter hoogte van de nederzettingen Heihuiskens, Kloosterbos en Maarlo voor-romeinse grafheuveltjes met greppels onderzocht zijn. Meer gegevens hierover ontbreken echter.¹³

Sporen van akkersystemen uit de late Bronstijd, zogenaamde "*Celtic Fields*", werden op de Maarlo Heide, ca. 1 km ten noorden van het onderzoeksterrein (CAI 700290) aangeduid op basis van luchtfotografie. Ten zuidoosten van het terrein werden op twee sites in het centrum (CAI 51118 en CAI 51119) enkele losse vondsten uit het midden-neolithicum en de bronstijd aangetroffen. Aan de Albertus Moretusstraat werden bij twee archeologische vooronderzoeken clusters van sporen aangetroffen die in de bronstijd, ijzertijd en volle middeleeuwen gedateerd werden (CAI 163077, CAI 163544 en CAI 163545). Een losse vondst (CAI 208835) van een dubbele sterling geslagen door Jan III (1329-1337) werd 1 km ten oosten van het terrein gedaan.

¹³ <https://inventaris.onroerendergoed.be/dibe/geheel/122073>

2. Het archeologisch onderzoek

2.1 Doelstelling

Doel van het archeologisch vooronderzoek is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om in situ behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen).

Het doel van het proefsleuvenonderzoek is de detectie van sites met bodemsporen. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding?
- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Zijn er tekenen van erosie?
- Is er sprake van een of meerdere begraven bodems?
- Zijn er losse vondsten (aardewerk, lithische artefacten, ...) aanwezig? Zo ja, zijn dit geïsoleerde vondsten of is er sprake van vondstconcentraties? Kunnen deze concentraties wijzen op de aanwezigheid van een prehistorische site?
- Hoe is de bewaringstoestand van deze prehistorische site(s)?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;
 - Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
 - Wat is de omvang?
 - Komen er oversnijdingen voor?
 - Wat is het, geschatte, aantal individuen?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologisch vindplaatsen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
 1. Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 2. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

2.2 Verloop

Voorafgaande aan het onderzoek werd op naam van *Joris Steegmans (ARON bvba)* een vergunning voor het uitvoeren van een prospectie met ingreep in de bodem bij het *Agentschap Onroerend Erfgoed* aangevraagd. Deze vergunning werd op 22 december 2015 afgeleverd onder het dossiernummer 2015/547. Een vergunning voor het gebruik van een metaaldetector werd afgeleverd onder dossiernummer 2015/547(2) en stond tevens op naam van *Joris Steegmans*.¹⁴

Op 19 oktober 2015 werd een startvergadering gehouden waarop *Lieselotte Jansen (Technische Dienst Stad Peer)*, *Petra Driesen (ARON bvba)* en *Annick Arts (Onroerend Erfgoed)* aanwezig waren. Tijdens deze vergadering werd de algemene opzet en de termijn van het proefsleuvenonderzoek uiteengezet en werd de ligging van de proefsleuven – haaks op de vallei van de Warmbeek - besproken. Bodemkundige profielen dienden niet in iedere sleuf geregistreerd te worden. Het volstond om de profielputten in twee transecten aan te leggen, behalve indien zich op het terrein een afwijkende bodemkundige situatie voordeed.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op 6 en 7 januari 2016. Het veldwerk werd uitgevoerd door *Joris Steegmans* en *Maxim Hoebreckx (ARON bvba)* en intern begeleid door *Petra Driesen*. Kraan en machinist werden geleverd door *Jean-Pierre Dewit & zoon bvba*. Het terrein werd op 6 januari door *Annick Arts* bezocht. Hier werd beslist dat de aanleg van een extra sleuf volstond en er geen verdere oppervlakte moest blootgelegd worden. Tevens werd de instructie gegeven om een groot aandeel van de plantkuilen ter controle te registreren in profiel.

2.3 Methodiek

Het terrein werd onderzocht door middel van 19 sleuven van 4 m breed en ca. 16 m lang die in een NO-ZW georiënteerd geschrinkt patroon werden aangelegd. In het noordelijke deel van het terrein werd bijkomend een eveneens 4 m brede en 15 m lange, NW-ZO georiënteerde sleuf (SL19) uitgegraven tussen SL10 en 11.

De bodemkundige profielputten werden in twee transecten aangelegd, waarvan één in de lengterichting van het terrein (NO- ZW: PP8, 9, 10, 11, 12) en één in de breedterichting ervan (NW-ZO: PP2, 3, 6, 13, 18). In het totaal werden zo 10 profielen geregistreerd.

Tijdens het onderzoek werd 1323 m² onderzocht wat neerkomt op 10 % van de totale oppervlakte van het onderzoeksgebied (1,32 ha). De sleuven werden onmiddellijk na de registratie en met goedkeuring van de erfgoedconsulent gedicht.

De aangetroffen sporen, 42 in het totaal, werden allen gefotografeerd, ingemeten (GPRS) en beschreven. Op vraag van de erfgoedconsulent werden 22 van deze sporen gecoupeerd en in profiel geregistreerd. Ook de uitgegraven sleuven werden gefotografeerd en ingemeten. Bij de uitwerking van het onderzoek werd een databank opgesteld met een foto- en sporenlijst.¹⁵ Tevens werd een georeferereerd overzichtsplan opgemaakt met daarop de proefsleuven, de locatie van de proefputten en de sporen.¹⁶ Eveneens werden de profielen en coupes gedigitaliseerd.¹⁷

¹⁴ Zie bijlage 10

¹⁵ Zie bijlagen 11 en 12.

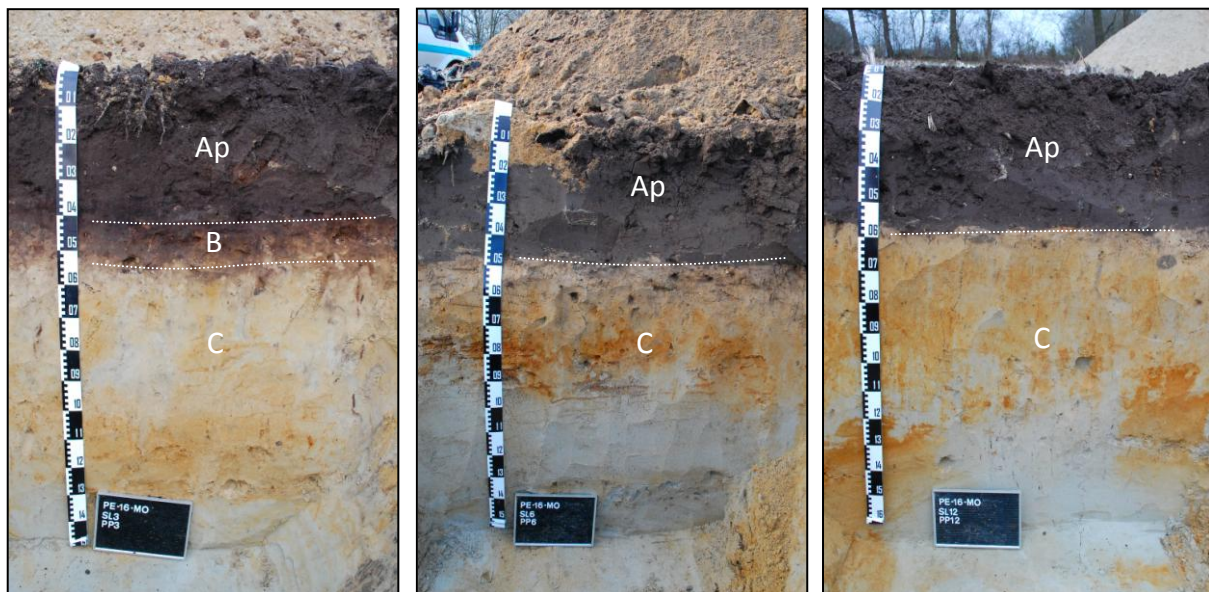
¹⁶ Zie bijlagen 6 en 7

¹⁷ Zie bijlage 8 en 9

3. Onderzoeksresultaten

3.1 Bodemopbouw en gaafheid van het terrein

Over het gehele terrein werd een donkergrijze bouwvoor (Ap-horizont) van 40 tot 60 cm dik vastgesteld. Onder deze bouwvoor was op grote delen van het terrein de onderzijde van een bruine humus B-horizont waar te nemen. Dit was het geval in de proefputten van SL 2, 3 en 8. Nooit was deze meer dan 15 tot 20 cm dik. Aan de zuidoostelijke zijde, vanaf SL10-12, was deze geheel weg geploegd. De C-horizont bestond uit een lichtbruin, lichtjes lemig zandpakket dat tot 80-90 cm onder het maaiveld zat. Vanaf dat punt werd de textuur zandiger en was er eerder sprake van een lichtgrijze/lichtbruingrijze kleur. Roestverschijnselen kwamen voor vanaf 60 cm diep. Over het gehele terrein werd in alle horizonten grind aangetroffen. Het ontbreken van een ondiep of matig diep grindsubstraat maakt samen met de aanwezigheid van een dikke humeuze bovengrond (tussen 40 à 60 cm) dat voor het onderzoeksgebied eerder van een Zcf3-bodem gesproken kan worden dan van een t-Zcf die op de bodemkaart gekarteerd staat.

Afb.10-12: de proefputten in SL3, 6 en 12 met aanduiding van de horizonten.

3.2 De archeologische sporen

Tijdens het onderzoek werden 42 sporen vastgesteld. Op een greppel na betroffen het allen aanplantingskuilen voor bomen die over zo goed als het volledige onderzoeksgebied werden aangetroffen. Deze kuilen hadden een relatief heterogene zandvulling waarin geen verdere bijmenging werd vastgesteld. In de kleur was enige variatie vast te stellen. Het merendeel van de kuilen werd gekenmerkt door een grijze vulling met donkergrijze en donkerbruine vlekken. Enkel S29 en 31 vielen op door de aanwezigheid van lichtbruine vlekken (zie Afb. 16). De vulling is in alle gevallen op basis van de kleur en de textuur te interpreteren als een verspitte podsolbodem.

De meerderheid¹⁸ van de kuilen (28) was ovaal of afgerond rechthoekig van vorm met een NO-ZW oriëntatie. Enkel S28 was NW-ZO georiënteerd. De sporen waren allen 70-100 cm lang en 30-50 cm breed. Een kleinere groep¹⁹ van acht sporen was rond of afgerond vierkant. De diameter varieerde tussen de 30 cm tot 100 cm. De twee vierkante sporen (S29 en 37) waren respectievelijk 60 x 60 cm en 100 x 100 cm groot. De overige zes sporen²⁰ waren onregelmatig van vorm. Van de 22 kuilen die gecoupeerd werden, had de overgrote meerderheid een komvormige tot nagenoeg vlakke bodem in profiel. Enkel S20, 28 en 29 hadden een eerder onregelmatig uitgegraven bodem. De diepte van de sporen varieerde tussen de 10 en 25 cm, met enkele uitschieters naar 30 cm. Er was over het algemeen geen structuur te herkennen in de aanleg. Ook was er niets

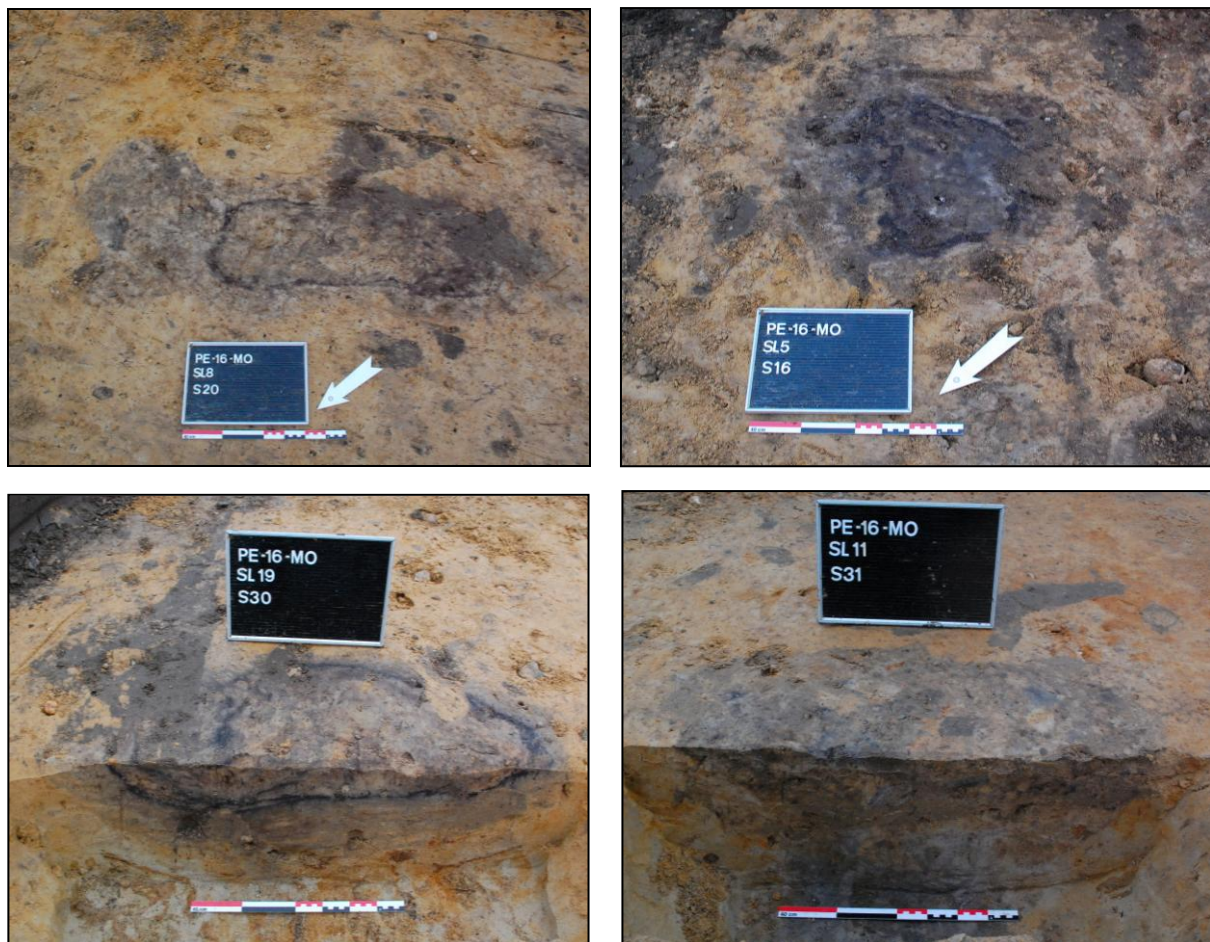
¹⁸ S1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 42

¹⁹ S2, 16, 21, 24, 26, 29, 36, 37

²⁰ 3, 10, 13, 22, 23, 25

af te leiden uit de spreiding over het terrein, behalve dat in het noordelijke (SL6) en zuidoostelijke deel van het onderzoeksgebied (SL17-18) deze sporen niet voorkomen.

Het ontbreken van vondsten liet geen archeologische datering van de sporen toe, maar de ontwikkeling van het landschap is historisch gekend waardoor men de sporen makkelijk in de tijd kan plaatsen. Zoals besproken onder deel 1.2 werd vanaf het midden van de 18^e eeuw het heidelandschap rond Peer getransformeerd in akkerland of dennen- en eikenbos.²¹ Op de Ferrariskaart (1771-1778, *Afb. 4*) is het terrein bebost wat indiceert dat dit terrein al in een vrij vroege fase gecultiveerd is geweest. Op de Vandermaelenkaart (1846-1853, *Afb. 6*) is er sprake van dennenbos over het gehele terrein, net als op de topografische kaart van 1873 (*Afb. 7*). Op de topografische kaart van 1939 (*Afb. 8*) wordt het terrein echter door akkerland ingenomen, wat aangeeft dat de hier besproken aanplantingskuilen dateren van voor 1778 en dat het terrein ontbost werd tussen 1873 en 1939. Mogelijk is er sprake van meerdere beplantingsfasen maar dit kon niet bevestigd worden aan de hand van de sporen.

Afb. 13-16: vier van de aangetroffen aanplantkuilen: S16 (SL5), S20 (SL8), S30 (SL19) en S31 (SL11).

Daarnaast werd een greppel (S1) met een NW-ZO oriëntatie aangetroffen in SL12. Deze was ca. 1 m breed en had een donkergrijze zandvulling met lichtbruine vlekken. De vulling leek sterk op de huidige bouwvoor, maar in profiel tekende zich toch een licht verschil af. In het spoor werd op wat houtskool na geen materiaal aangetroffen. De scherpe aflijning doet vermoeden dat het om een relatief recent spoor gaat, vermoedelijk initieel aangelegd als begrenzing met de Monsheide (straat).

²¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/122073>

Afb. 17: S1, een greppel in SL12.

3.3 De archeologische vondsten

Er werden geen vondsten aangetroffen.

Conclusie en aanbevelingen

Op 6 en 7 januari werd door Aron bvba in opdracht van de stad Peer een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op enkele percelen gelegen langs de straat Monsheide. Tijdens dit onderzoek dienden onderstaande onderzoeksvragen beantwoord te worden:

Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?

Over het gehele terrein was er sprake van een matig droge zandbodem. De bouwvoor (Ap-horizont) was donkergrijs en tussen de 40 en 60 cm dik. Onder de bouwvoor was over grote delen van het terrein nog de onderzijde van een humus B-horizont vast te stellen, al was deze nooit meer dan 20 cm dik bewaard. Op andere delen van het onderzoeksgebied was de B-horizont verploegd. De C-horizont bestond uit een lichtbruine, lichtjes lemige bovenlaag die nooit dieper dan 80-90 cm onder het maaiveld zat. Hieronder werd de bodem terug zandiger en was de kleur eerder bleek. Roestverschijnselen werden vastgesteld vanaf ca. 60 cm. Over het gehele profiel kon occasioneel grind vastgesteld worden.

Het ontbreken van een ondiep of matig diep grindsubstraat maakt samen met de aanwezigheid van een dikke humeuze bovengrond (tussen 40 à 60 cm) dat voor het onderzoeksgebied eerder van een Zcf3-bodem gesproken kan worden dan van een t-Zcf die op de bodemkaart gekarteerd staat.

Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?

Op bepaalde delen van het terrein was de B-horizont verploegd.

Zijn er tekenen van erosie?

Er zijn geen tekenen van erosie vastgesteld.

In hoeverre is de bodemopbouw intact?

Zoals eerder al aangehaald was de B-horizont over sommige delen van het terrein volledig verploegd. Er werd geen verdere verstoring waargenomen.

Is er sprake van een of meerdere begraven bodems?

Er is geen sprake van een begraven bodem.

Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.

Er werden in het totaal 42 sporen aangetroffen. Met uitzondering van één, vermoedelijk eerder recente greppel, betreft het 41 aanplantingskuilen. Het ging om ovale, ronde, afgerond rechthoekige en vierkante kuilen die een relatief heterogene zandvulling hadden zonder enige bijmenging. Het ging meestal om grijze sporen met donkergrijze en (donker)bruine vlekken. Gebaseerd op de verkleuringen kan de vulling in alle gevallen geïnterpreteerd worden als een verspitte podsolbodem. Over de spreiding op het terrein kon niets afgeleid worden.

Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?

De sporen zijn antropogeen.

Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

De bewaringstoestand is goed: de sporen zijn duidelijk afgelijnd en weinig gebioturbeerd.

Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

Het ontbreken van vondsten liet geen archeologische datering van de sporen toe, maar de ontwikkeling van het landschap is historisch gekend waardoor men de sporen makkelijk in de tijd kan plaatsen. Een blik op de historische kaarten maakt duidelijk dat de hier besproken aanplantingskuilen dateren van voor 1778 en dat het terrein ontbost werd tussen 1873 en 1939.

Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?

Er is geen sprake van sporen van occupatie.

Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?

De enige aangetroffen greppel is niet te relateren aan nederzettingsactiviteit. Verder waren er geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een erf of nederzetting.

Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten?

Er zijn geen indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten.

Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologisch vindplaatsen?

N.V.T.

Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?***Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?***

De bodemkundige en landschappelijke ontwikkeling van het terrein is vrij duidelijk te volgen. Voor het midden van de 18^e eeuw was er sprake van heidegebied, wat zich nog toonde in de restanten van een podsolbodem onder de bouwvoor en in de vulling van de sporen (zie boven). Vanaf de 18^e eeuw werd het terrein bebost. De aanplantkuilen snijden door de B-horizont en zijn opgevuld met verspitte podsol (zie ook boven). Vanaf het begin van de 20^e eeuw werd dit bos omgezet in akkerland.

Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Er is geen reden om aan te nemen er een bodemkundige verklaring is voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen. De aangetroffen sporen waren goed bewaard in de diepte en veelal was de B-horizont nog aanwezig.

Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?

De bebossing is van vroegmoderne tot moderne oorsprong. In de uiterst zuidelijke en noordelijke sleuven werden geen aanplantkuilen aangetroffen, maar dit wijst niet noodzakelijk op een begrenzing van het bos.

Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?

Afgaande op de aangetroffen sporen kan er gesproken worden van een goede bewaringstoestand. Weliswaar kan er weinig archeologische waarde aan het onderzoeksterrein toegekend worden.

Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Afgaande op de aangetroffen sporen kan er gesproken worden van een goede bewaringstoestand. Weliswaar kan er weinig archeologische waarde aan het onderzoeksterrein toegekend worden.

Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?

N.V.T.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

N.V.T.

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:

1. Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?

2. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?

N.V.T.

- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

N.V.T.

- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

N.V.T.

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek wordt voor het onderzoeksgebied geen vervolgonderzoek geadviseerd. Hoewel er een groot aantal sporen werden aangetroffen, kunnen deze met uitzondering van één allen gelinkt worden aan een postmiddeleeuwse inrichting van het terrein als bos.

Bovenstaande aanbevelingen dienen louter ter advisering van het bevoegd gezag zijnde de afdeling Onroerend Erfgoed Vlaanderen van het Agentschap Ruimtelijke Ordening. Een definitieve beslissing tot het al of niet uitvoeren van een vervolgonderzoek ligt dan ook bij dit bevoegd gezag.

Bibliografie

<http://www.rlkm.be/nl/hoge-kempen/erfgoed-databank/text/>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/dibe/geheel/122073>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/dibe/geheel/126645>

BAEYENS L. en SANDERS J. (1987) *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Meeuwen 48W*, Leuven.

GULLENTOPS F., PAULISSEN E. EN VANDENBERGHE (2006) *Toelichting bij de quartair geologische kaart: Kaartblad 17: Mol*, Brussel.

Voorblad bijlagen

Bijlage 1: Administratieve gegevens

Bijlage 2: Lijst met afkortingen

Bijlage 3: Tijdstabel

Bijlage 4: Sporenlijst

Bijlage 5: Fotolijst

Bijlage 6: Overzichtsplannen

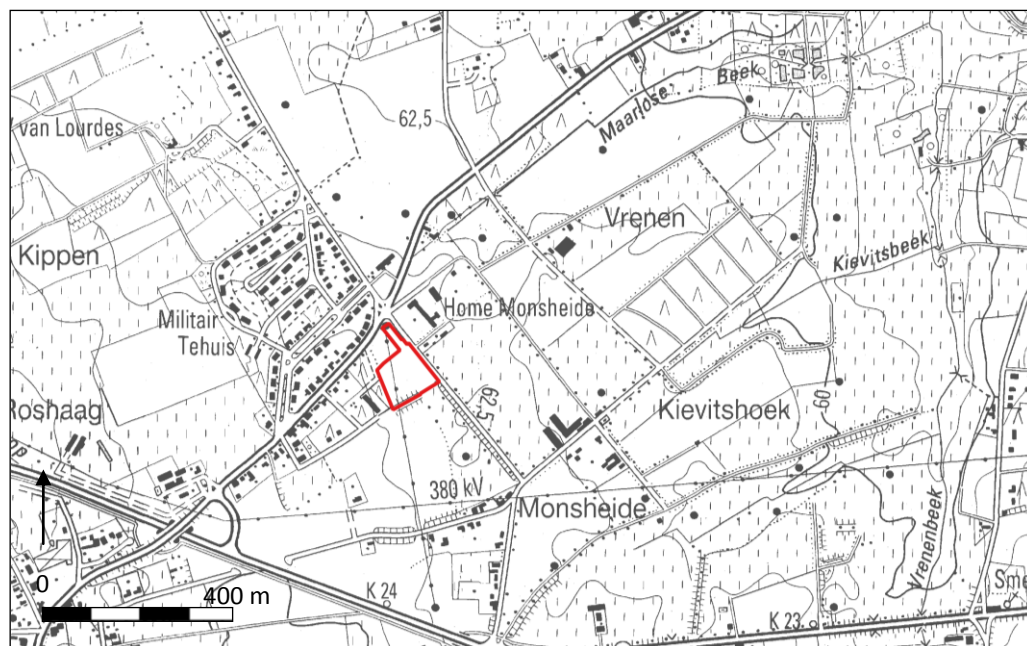
Bijlage 7: Detailplannen

Bijlage 8: Profielen

Bijlage 9: Coupes

Bijlage 10: Vergunningen

Projectcode:	PE-16-MO
Vindplaatsnaam	Peer, Monsheide
Opdrachtgever:	Stad Peer
Opdrachtgevende overheid:	Onroerend erfgoed
Uitvoerder:	ARON bvba
Vergunninghouder:	Joris Steegmans
Dossiernummer vergunning:	2015/547
Begin vergunning:	4 januari 2016
Einde vergunning:	Einde der werken
Aard van het onderzoek:	Prospectie met ingreep in de bodem
Begindatum onderzoek:	6 januari 2016
Einddatum onderzoek:	7 januari 2016
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Peer
Deelgemeente:	/
Adres:	Monsheide
Kadastrale gegevens:	afdeling 1, sectie B, percelen 660n (partim)
Coördinaten:	X: 227 214 Y: 203 986
Totale oppervlakte:	1,32 ha
Te onderzoeken:	1644 m ²
Onderzochte oppervlakte:	13155 m ²
Bodem:	T-Zcf
Archeologisch depot:	N.V.T.

Afb: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: bodemverkenner).

Bijzondere voorwaarden:	Bijzondere voorwaarden bij een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Peer, Monsheide, jeugdlokalen De Reep
Omschrijving van de archeologische verwachtingen:	Op het terrein en in de directe omgeving werden tot op heden geen archeologische vondsten gedaan.
Wetenschappelijke vraagstelling m.b.t. het onderzoeksgebied:	<ul style="list-style-type: none"> - Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding? - In hoeverre is de bodemopbouw intact? - Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden? - Zijn er tekenen van erosie? - Is er sprake van een of meerdere begraven bodems? - Zijn er losse vondsten (aardewerk, lithische artefacten, ...) aanwezig? Zo ja, zijn dit geïsoleerde vondsten of is er sprake van vondstconcentraties? Kunnen deze concentraties wijzen op de aanwezigheid van een prehistorische site?

	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe is de bewaringstoestand van deze prehistorische site(s)? - Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving. - Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen? - Hoe is de bewaringstoestand van de sporen? - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren? - Behoren de sporen tot één of meerdere periodes? - Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie? - Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting? - Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja; ▪ Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden? ▪ Wat is de omvang? ▪ Komen er oversnijdingen voor? ▪ Wat is het, geschatte, aantal individuen? - Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologisch vindplaatsen? - Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen? - Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)? - Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet? - Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)? - Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats? - Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats? - Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen? - Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven: <ul style="list-style-type: none"> 1. Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek? 2. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek? - Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant? <p>Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?</p>
Geplande werkzaamheden:	Bouw jeugdlokalen
Eventuele randvoorwaarden:	Conform de bijzondere voorwaarden

Kleur:

Blauw	BL
Bruin	BR
Donker (kleur)	DO
Geel	GE
Gevlekt	VL
Grijs	GR
Groen	GRO
Leemkleurig	LE
Licht (kleur)	LI
Mergelkleur	ME
Oranje	OR
Paars	PA
Roest(kleurig)	ROE
Rood	RO
Wit	WI
Zwart	ZW

Samenstelling:

Baksteen	Ba
Breuksteen	Bs
Grind	Gr
Hout	Ho
Houtskool	Hk
Kalk	Ka
Kalksteen	Ks
Kei	Kei
Kiezel	Kz
Klei	Kl
Leem	Le
Leisteen	Lei
Mergel	Me
Moederbodem	Moe
Mortel	Mo
Natuursteen	Ns
Dakpan	Dp
Silex	Si
Slak	Sl
Steenkool	Sk
Verbrand	Vb
Zand	Za
Zandsteen	Zs
Zavel	Zv
Ijzeroxide	Fe
Fosfaat (groene band)	Ff
Mangaan	Mn

Hoeveelheid:

Zeer weinig	zw
Weinig	w
Matig	m
Veel	v
Zeer veel	zv

Periodes:

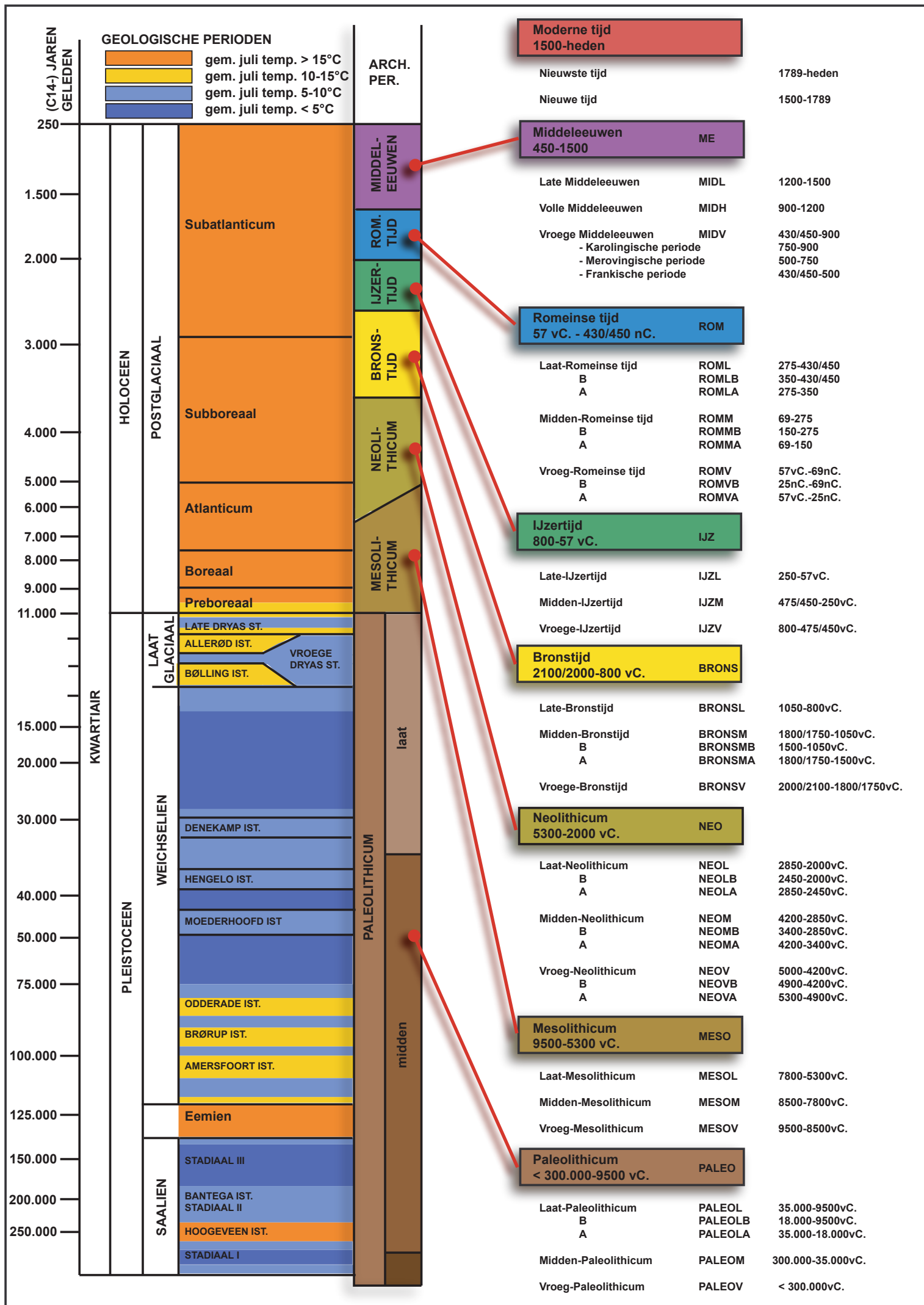
Bronstijd	BRONS
- Vroege Bronstijd	BRONSV
- Midden Bronstijd	BRONSM
- Late Bronstijd	BRONSL
IJzertijd	IJZ
- Vroege IJzertijd	IJZV
- Midden IJzertijd	IJZM
- Late IJzertijd	IJZL
Romeins	ROM
- Vroeg Romeins	ROMV
- Midden Romeins	ROMM
- Laat Romeins	ROML
Middeleeuwen	MID
- Vroege Middeleeuwen	MIDV
- Volle Middeleeuwen	MIDH
- Late Middeleeuwen	MIDL
- Post Middeleeuwen	MIDP

Materiaalcategorie:

Glas	GL
Keramik	AW
Metaal	ME
Mortel	MO
Organisch	OR
Pleisterwerk	PL
Terracotta	TC
Steen	ST

Aardewerk:

Dikwandig (ROM)	DW
Dikwandig amfoor (ROM)	AM
Dikwandig dolium (ROM)	DO
Dikwandig wrijfschaal (ROM)	MO
Gebronsd (ROM)	GB
Geglazuurd (MID)	+ GL
Geverfd (ROM)	GV
Gladwandig (ROM)	GW
Grijsbakkend (MID)	GRIJS
Handgevormd	HA
Kurkwaar	KU
Maaslands witbakkend (MID)	MAAS-TG1
Maaslands roodbakkend (MID)	MAASL-TG3
Pompejaans rood (ROM)	PR
Porselein	PORS
Protosteengoed (MID)	PSTG
Roodbakkend (MID)	ROOD
Roodbeschilderd (MID)	RBES
Ruwwandig (ROM)	RW
Steengoed (MID)	STG
Terra nigra (ROM)	TN
Terra rubra (ROM)	TR
Terra sigillata (ROM)	TS
Lowlands (ROM)	LOW
Witbakkend (MIDP)	WIT

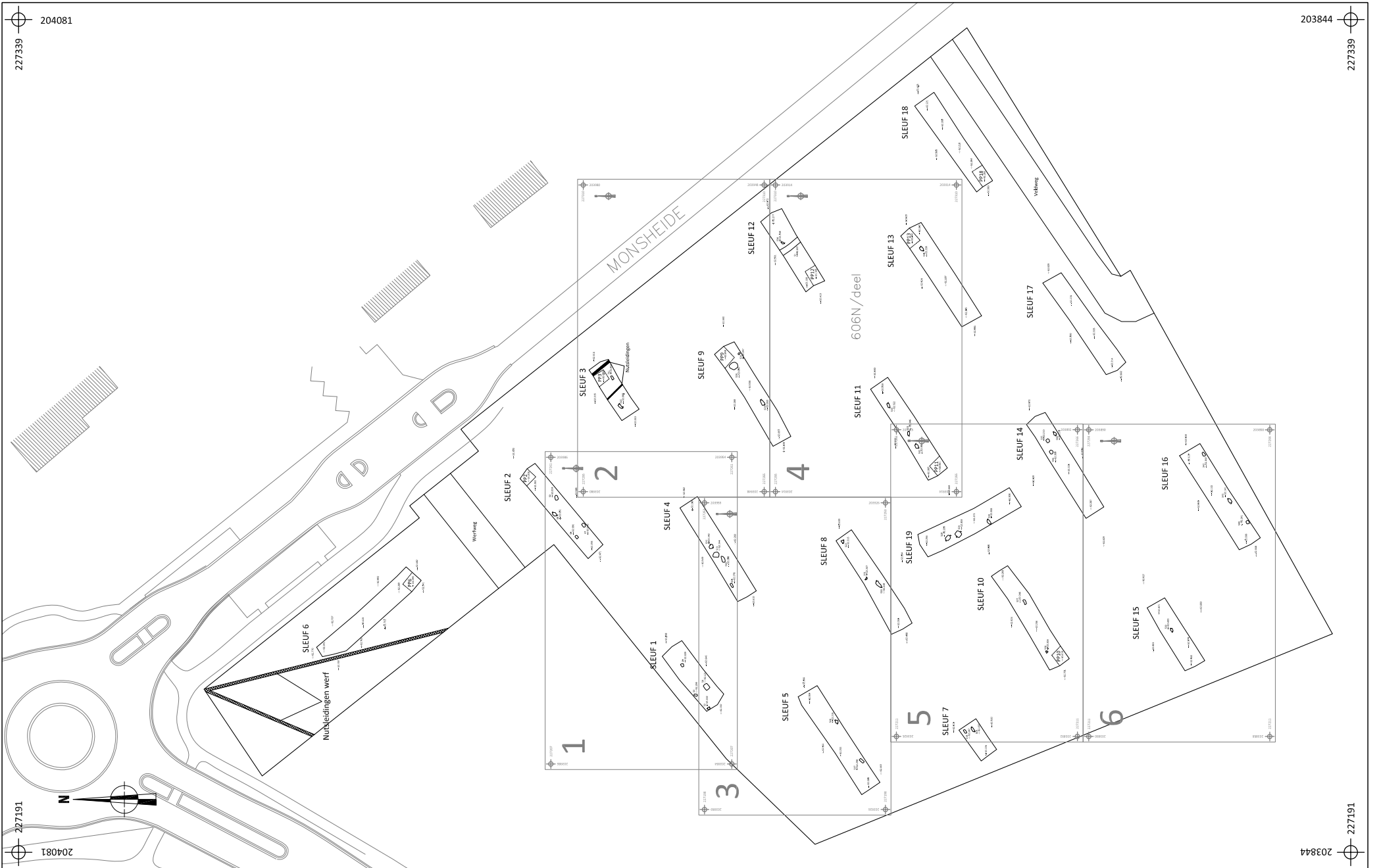
Snr	Laag	WP	Vlak	Beschrijving	Coupe	Soort	Vorm	Afmetingen (L x B x D (m))	Kleur	Samenstelling	Oriëntatie	Begin	Einde	Relaties	Opmerking
1	0 12	1	/		Nee	Greppel	Ovaal	min. 4 x 1 x ?	DOGR + VL LIGE/GE	Za + Kz (m), Hk (w)	NNW-ZZO	INDET	INDET	/	/
2	0 1	1	/		Ja	Plantkuil	rond	0,4 diameter x 0,16	GR/BR/LIBR	Za + Kz (w)	/	INDET	INDET	/	/
3	0 1	1	/		Nee	Plantkuil	Onregelmatig	0,6 x 0,3 x ?	GR/BR/LIBR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
4	0 1	1	/		Nee	Plantkuil	afgeronde rechthoek	1 x 0,8 x ?	GR/BR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
5	0 1	1	/		Nee	Plantkuil	afgeronde rechthoek	0,55 x 0,44 x ?	GR/BR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
6	0 2	1	/		Nee	Plantkuil	afgeronde rechthoek	0,6 x 0,4	DOGR/BR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
7	0 2	1	/		Nee	Plantkuil	Ovaal	0,7 x 0,5 x ?	GR/DOGR/BR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
8	0 2	1	/		Ja	Plantkuil	ovaal	0,6 x 0,55 x 0,25	GR/DOGR/BR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
9	0 2	1	/		Nee	Plantkuil	Ovaal	0,85 x 0,5 x ?	GR/DOGR/BR	Za + Kz (w)	ONO-WZW	INDET	INDET	/	/
10	0 3	1	/		Ja	Plantkuil	Onregelmatig	0,85 x 0,3 x 0,1	GR/DOGR/BR	Za + Kz (w)	/	INDET	INDET	/	/
11	0 3	1	/		Nee	Plantkuil	afgeronde rechthoek	0,7 x 0,3 x ?	GR/DOGR/BR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
12	0 3	1	/		Ja	Plantkuil	Ovaal	0,6 x 0,8 x 0,15	GR/DOGR/BR	Za + Kz (w)	NW-ZO	INDET	INDET	/	/
13	0 4	1	/		Nee	Plantkuil	Onregelmatig	1,1 x 1 x ?	GR/DOGR/BR	Za + Kz (w)	/	INDET	INDET	/	/
14	0 4	1	/		Nee	Plantkuil	Ovaal	1,15 x 0,55 x ?	GR/DOGR/BR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
15	0 4	1	/		Nee	Plantkuil	Ovaal	0,8 x 0,3 x ?	GR/DOGR/BR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
16	0 5	1	/		Ja	Plantkuil	Rond	0,6 diameter x 0,15	GR/DOGR/BR	Za + Kz (w)	/	INDET	INDET	/	/
17	0 5	1	/		Nee	Plantkuil	afgeronde rechthoek	0,9 x 0,4 x ?	GR/DOGR/BR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/

Snr	Laag	WP	Vlak	Beschrijving	Coupe	Soort	Vorm	Afmetingen (L x B x D (m))	Kleur	Samenstelling	Oriëntatie	Begin	Einde	Relaties	Opmerking
18	0 7	1	/		Nee	Plantkuil	afgeronde rechthoek	0,7 x 0,35 x 0,4	BR + GR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
19	0 7	1	/		Ja	Plantkuil	afgeronde rechthoek	0,7 x 0,4 x 0,2	BR + GR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
20	0 8	1	/		Ja	Plantkuil	Ovaal	1,3 x 0,5 x ?	GR + VL BR/DOGR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
21	0 8	1	/		Ja	Plantkuil	Rond	0,3 diameter x 0,15	GR + VL BR	Za + Kz (w)	/	INDET	INDET	/	/
22	0 8	1	/		Ja	Plantkuil	Onregelmatig	0,5 x 0,4 x 0,2	GR + DOGR/BR	Za + Kz (w)	/	INDET	INDET	/	/
23	0 9	1	/		Ja	Plantkuil	Onregelmatig	0,7 x 0,5 x ?	DOBR/GR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
24	0 9	1	/		Nee	Plantkuil	Rond	1,3 diameter x ?	GR/DOGR/BR	Za + Kz (w)	/	INDET	INDET	/	/
25	0 9	1	/		Nee	Plantkuil	Onregelmatig	0,35 x 0,25 x ?	GR/DOGR/BR	Za + Kz (w)	/	INDET	INDET	/	/
26	0 10	1	/		Ja	Plantkuil	Rond	0,25 diameter x 0,1	GR/BR	Za + Kz (w)	/	INDET	INDET	/	/
27	0 10	1	/		Nee	Plantkuil	afgeronde rechthoek	0,9 x 0,35 x ?	BR/GR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
28	0 19	1	/		Ja	Plantkuil	Ovaal	1 x 0,7 x 0,3	GR/DOGR	Za + Kz (w)	NW-ZO	INDET	INDET	/	/
29	0 19	1	/		Ja	Plantkuil	afgerond vierkant	1 x 1 x 0,4	VL GR/LIBR/DOGR	Za + Kz (w)	/	INDET	INDET	/	/
30	0 19	1	/		Ja	Plantkuil	Ovaal	0,8 x 0,5 x 0,2	GR/DOGR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
31	0 11	1	/		Ja	Plantkuil	Ovaal	0,9 x 0,5 x 0,25	GR + LIBR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
32	0 11	1	/		Ja	Plantkuil	Ovaal	0,9 x 0,4 x 0,1	GR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/

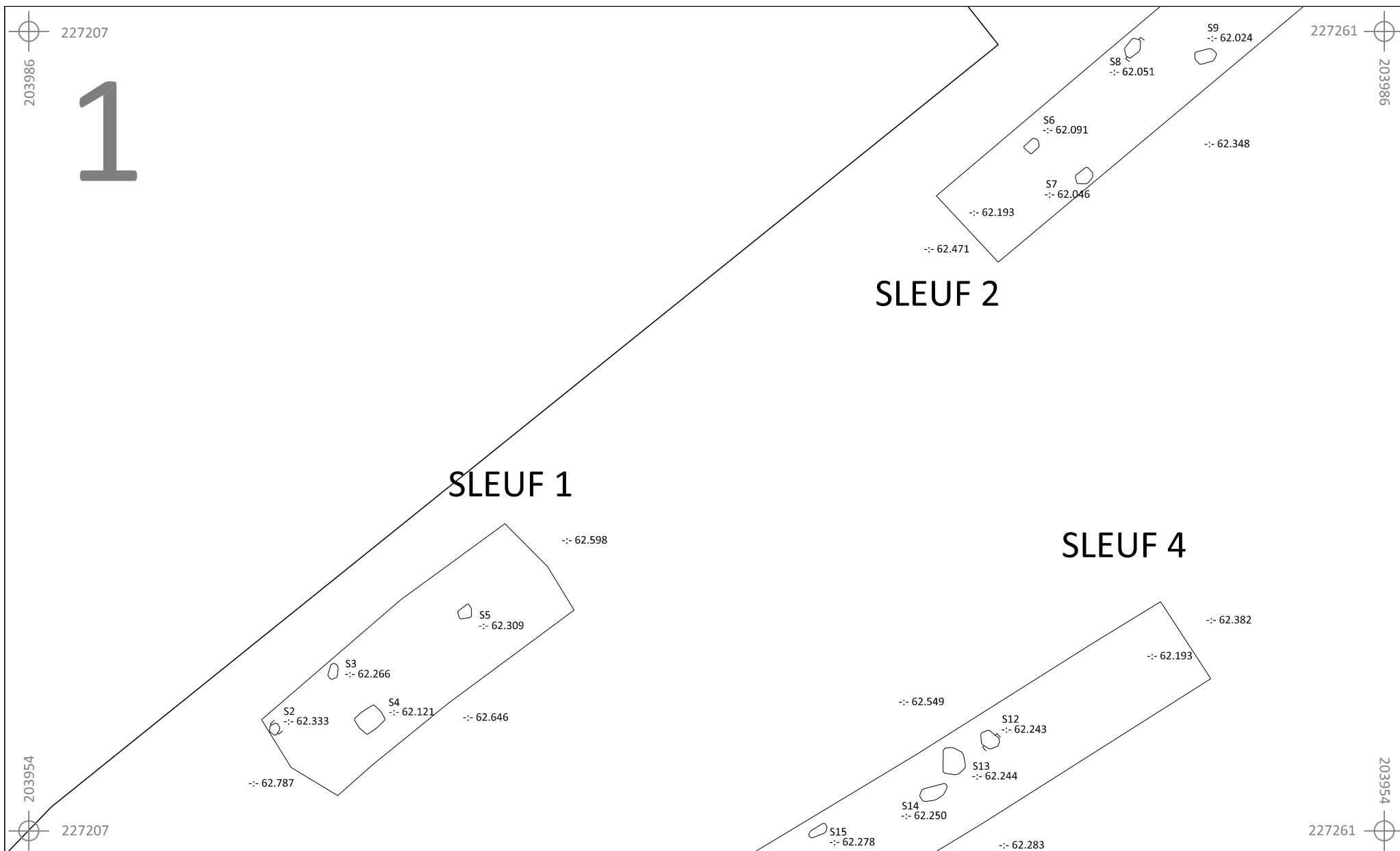
Snr	Laag	WP	Vlak	Beschrijving	Coupe	Soort	Vorm	Afmetingen (L x B x D (m))	Kleur	Samenstelling	Oriëntatie	Begin	Einde	Relaties	Opmerking
33	0	11	1	/	Ja	Plantkuil	Ovaal	0,7 x 0,4 x 0,2	GR + DOGR/BR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
34	0	12	1	/	Ja	Plantkuil	Ovaal	0,5 x 0,3 x 0,1	GR/BR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
35	0	13	1	/	Ja	Plantkuil	Ovaal	0,5 x 0,4 x 0,1	GR/BR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
36	0	14	1	/	Nee	Plantkuil	Rond	0,65 diameter x?	DOGR/GR	Za + Kz (w)	/	INDET	INDET	/	/
37	0	14	1	/	Nee	Plantkuil	afgerond vierkant	0,6 x 0,6 x ?	DOGR + VL LIBR	Za + Kz (w)	/	INDET	INDET	/	/
38	0	14	1	/	Ja	Plantkuil	Ovaal	0,6 x 0,4 x 0,2	GR/DOGR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
39	0	15	1	/	Ja	Plantkuil	Ovaal	0,6 x 0,45 x 0,15	LIGR/BR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
40	0	16	1	/	Nee	Plantkuil	afgeronde rechthoek	0,6 x 0,5 x ?	BR/GR/DOGR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
41	0	16	1	/	Ja	Plantkuil	afgeronde rechthoek	0,8 x 0,5 x 0,15	BR/GR/DOGR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/
42	0	16	1	/	Nee	Plantkuil	afgeronde rechthoek	0,75 x 0,4 x ?	BR/GR/DOGR	Za + Kz (w)	NO-ZW	INDET	INDET	/	/

DSC-nummer	Soort opname	Werkput	Spoornummer	Beschrijving	Genomen uit	Opmerkingen
0004-0006	Overzicht	1	/	/	NO	/
0007-0009	Profiel	2	/	PP2	ZO	/
0010-0012	Overzicht	2	/	/	ZW	/
0013-0015	Profiel	3	/	PP3	ZO	/
0016-0018	Overzicht	3	/	/	ZW	/
0022-0024	Overzicht	4	/	/	NO	/
0028-0030	Overzicht	5	/	/	NO	/
0031-0033	Overzicht	6	/	/	ZO	/
0034-0036	Profiel	6	/	PP6	NO	/
0037-0039	Profiel	9	/	PP9	ZO	verkeerd nummer op bordje
0040-0042	Overzicht	9	/	/	ZW	Sleufnummer op bordje verkeerd
0043-0045	Profiel	8	/	PP8	NW	/
0046-0048	Overzicht	8	/	/	NO	/
0052-0054	Overzicht	7	/	/	NO	Sleufnummer op bordje verkeerd
0055-0057	Profiel	10	/	PP10	NW	/
0058-0060	Overzicht	10	/	/	NO	/
0061-0063	Profiel	11	/	PP11	NW	/
0064-0066	Detail	12	1	/	NW	/
0067-0069	Profiel	12	1	/	NW	/
0070-0072	Profiel	12	/	PP12	NW	/
0073-0075	Overzicht	12	/	/	NW	/
0076-0078	Profiel	13	/	PP13	ZO	/
0079-0081	Overzicht	13	/	/	ZO	/
0086-0088	Overzicht	14	/	/	ZW	/
0092-0094	Overzicht	15	/	/	NO	/
0098-0100	Overzicht	16	/	/	NO	/
0104-0106	Overzicht	17	/	/	NO	/
0107-0109	Profiel	18	/	PP18	NW	/
0110-0112	Overzicht	18	/	/	NO	/
0113-0115	Overzicht	19	/	/	NW	/
0117-0119	Detail	1	2	/	ZO	/
0120	Detail	1	3	/	ZO	/
0121	Detail	1	4	/	ZO	/
0122	Detail	1	5	/	ZO	/
0123-0125	Coupe	1	2	/	O	/
0126	Detail	2	6	/	ZO	/
0127	Detail	2	7	/	NW	/
0128-0130	Detail	2	8	/	ZO	/
0131	Detail	2	9	/	ZO	/
0132-0134	Coupe	2	8	/	O	/
0135-0137	Detail	3	10	/	ZO	/
0138	Detail	3	11	/	ZO	/
0140-0142	Detail	3	12	/	NO	/
0143	Detail	4	13	/	ZO	/
0144	Detail	4	14	/	ZO	/
0145	Detail	4	15	/	ZO	/
0146-0148	Coupe	3	10	/	ZO	/
0149-0151	Coupe	4	12	/	ZO	/
0152-0154	Detail	5	16	/	NW	/
0155	Detail	5	17	/	NW	/
0156-0158	Coupe	5	16	/	NW	/
0159	Detail	7	18	/	ZO	/
0160-0162	Detail	7	19	/	ZO	/
0163-0165	Coupe	7	19	/	ZO	/

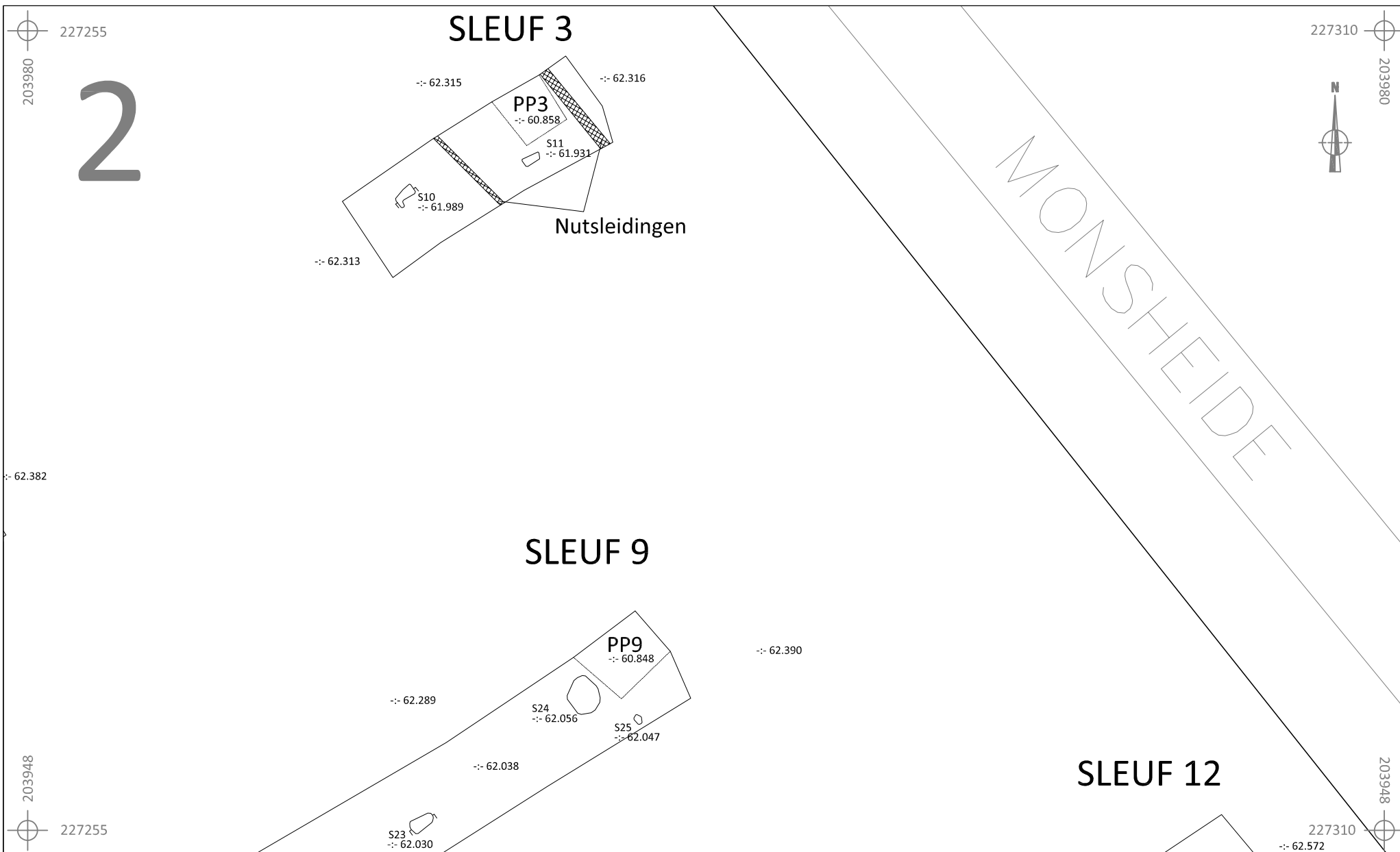
DSC-nummer	Soort opname	Werkput	Spoornummer	Beschrijving	Genomen uit	Opmerkingen
0166-0168	Detail	8	20	/	NW	/
0169-0171	Detail	8	21	/	ZO	/
0172-0174	Detail	8	22	/	ZW	/
0175-0177	Coupe	8	20	/	ZO	/
0178-0180	Coupe	8	21	/	NO	/
0181-0183	Coupe	8	22	/	ZW	/
0184-0186	Detail	9	23	/	ZO	/
0187-0189	Detail	9	24	/	ZO	/
0190-0192	Detail	9	25	/	NW	/
0193-0195	Coupe	9	23	/	ZO	/
0196-0198	Detail	10	26	/	N	/
0199	Detail	10	27	/	NW	/
0200-0202	Coupe	10	26	/	ZO	/
0203-0205	Detail	19	28	/	NO	/
0206-0208	Detail	19	29	/	NW	/
0209-0211	Detail	19	30	/	ZO	/
0212-0214	Coupe	19	28	/	ZW	/
0215-0217	Coupe	19	29	/	ZW	/
0218-0220	Coupe	19	30	/	ZO	/
0221-0223	Detail	11	31	/	ZO	/
0224-0226	Detail	11	32	/	ZO	/
0227	Detail	11	33	/	NW	/
0228-0230	Coupe	11	32	/	ZO	/
0231-0233	Coupe	11	31	/	ZW	/
0234-0235	Coupe	11	33	/	ZO	/
0236-0238	Detail	12	34	/	ZO	/
0239-0241	Coupe	12	34	/	ZO	/
0242-0244	Detail	13	35	/	ZO	/
0245-0247	Coupe	13	35	/	ZO	/
0248	Detail	14	36	/	ZO	/
0249	Detail	14	37	/	ZO	/
0250-0252	Detail	14	38	/	NW	/
0253-0255	Coupe	14	38	/	ZO	/
0256-0258	Detail	15	39	/	ZO	/
0259-0261	Coupe	15	39	/	ZO	/
0262	Detail	16	40	/	NW	/
0263-0265	Detail	16	41	/	NW	/
0266	Detail	16	42	/	NW	/
0267-0269	Coupe	16	41	/	ZO	/

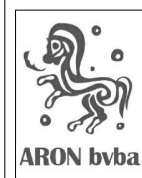
	PE-15-MO	Onderwerp	Datum	Legende			
	Overzichtsplaan		Januari 2016		Spoorcontouren		Leidingen
	Peer - Monsheide	Schaal 1 : 600	0 30 m		S1 Spoornummer	606N Perceelnummer	
					Coupehaken	-:- 62.508 Absolute hoogte (in m TAW)	

	PE-16-MO		Onderwerp		Datum		Legende			
			Detailplan		Januari 2016					
	Peer - Monsheide		Schaal		1 : 200					
			0		10 m					
								S1		
								1		
								Spoorcontouren		
								Spoornummer		
								Laagnummer		
								Coupehaken		
								Nutsleidingen		
								Absolute hoogte (in m TAW)		

	PE-16-MO		Onderwerp				Datum				Legende			
	Detailplan		Detailplan		Januari 2016		S1		Spoornummer		Coupehaken			
	Schaal		1 : 200		0 10 m		1		Laagnummer		Nutsleidingen			
	Peer - Monsheide										Absolute hoogte (in m TAW)			

Peer - Monsheide

Detailplan

1 : 200

Januari 2016

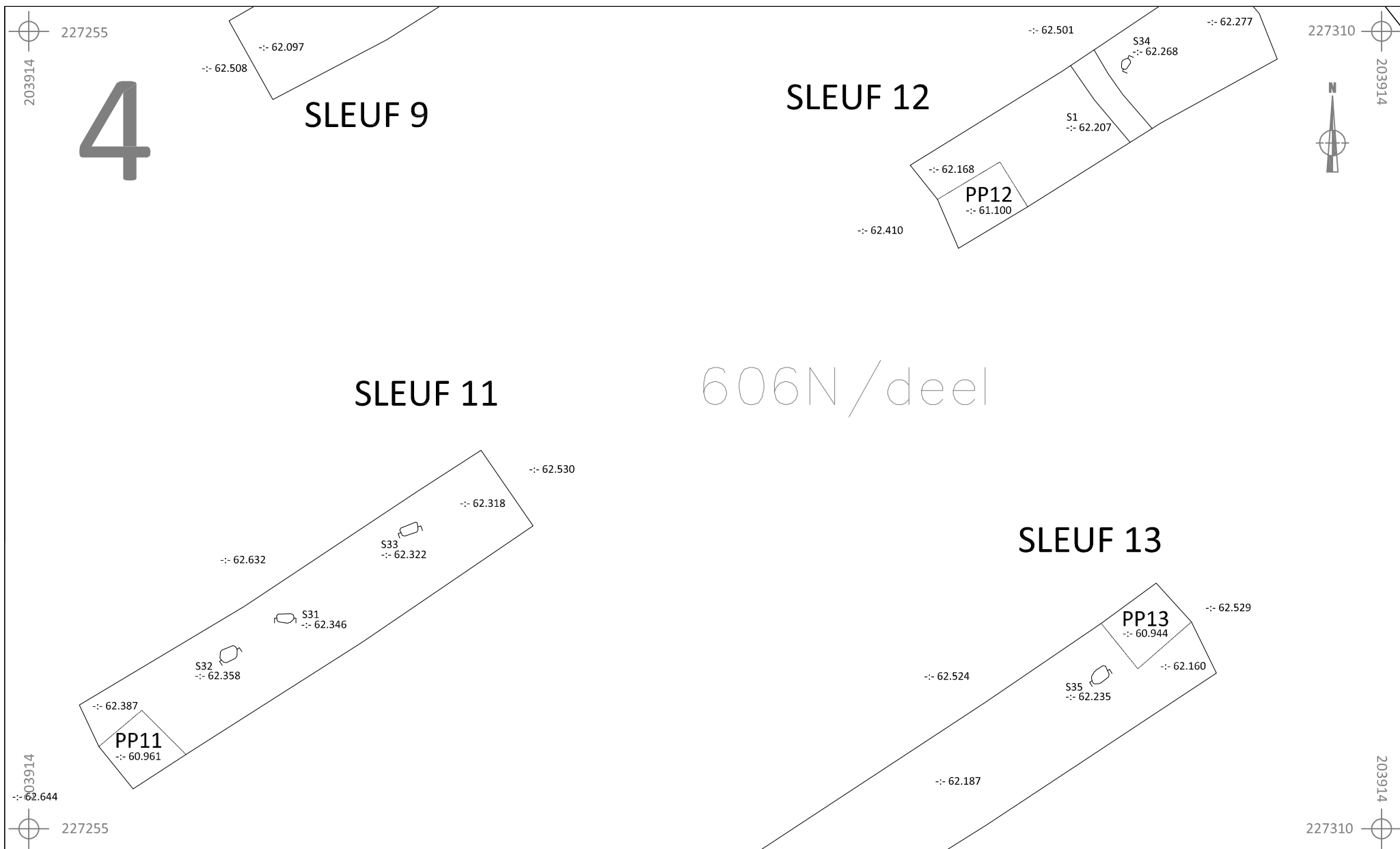
Spoonnummer

Laagnummer

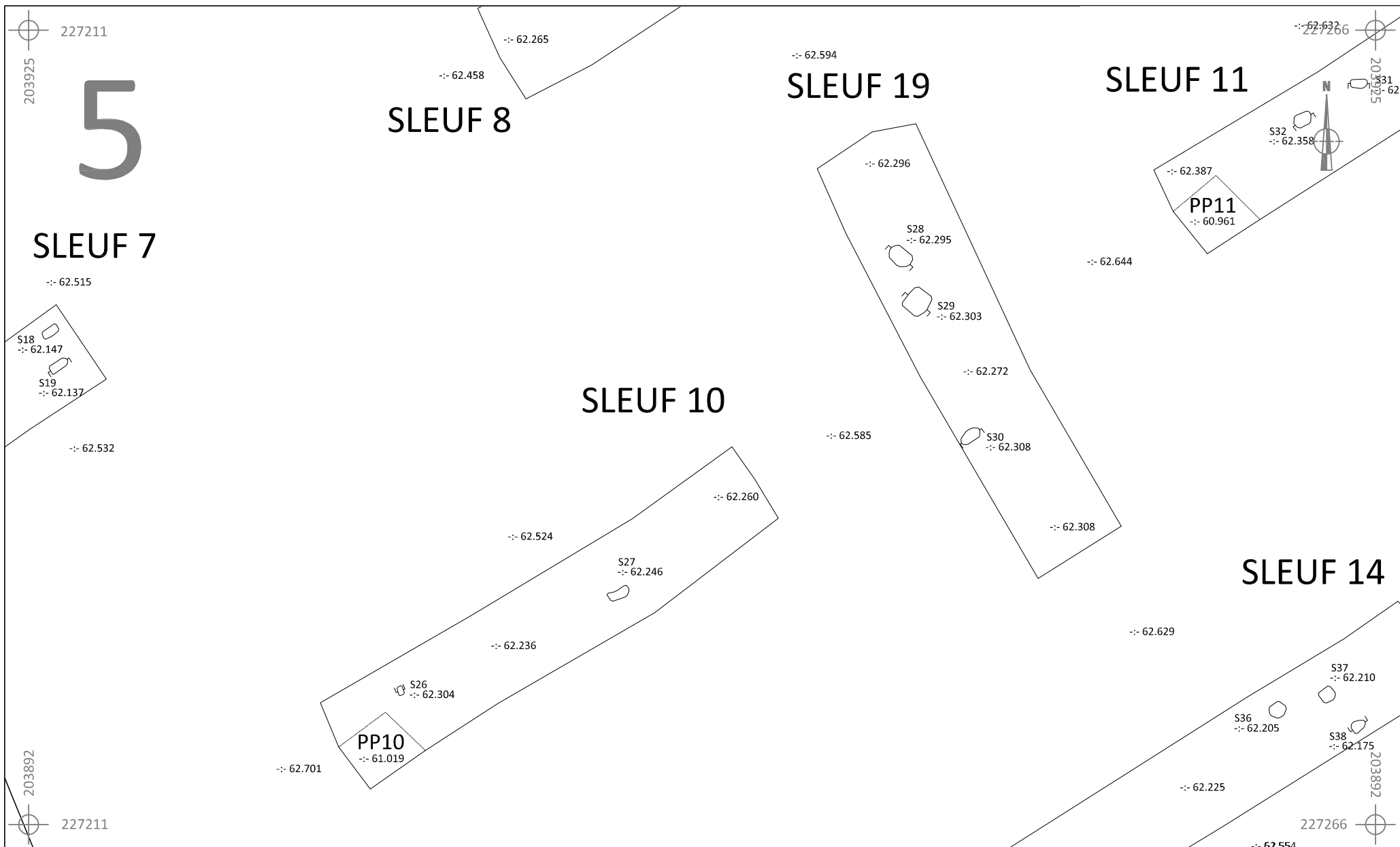
-:- 62.508

-:- 62.508 Absolute hoogte
(in m TAW)

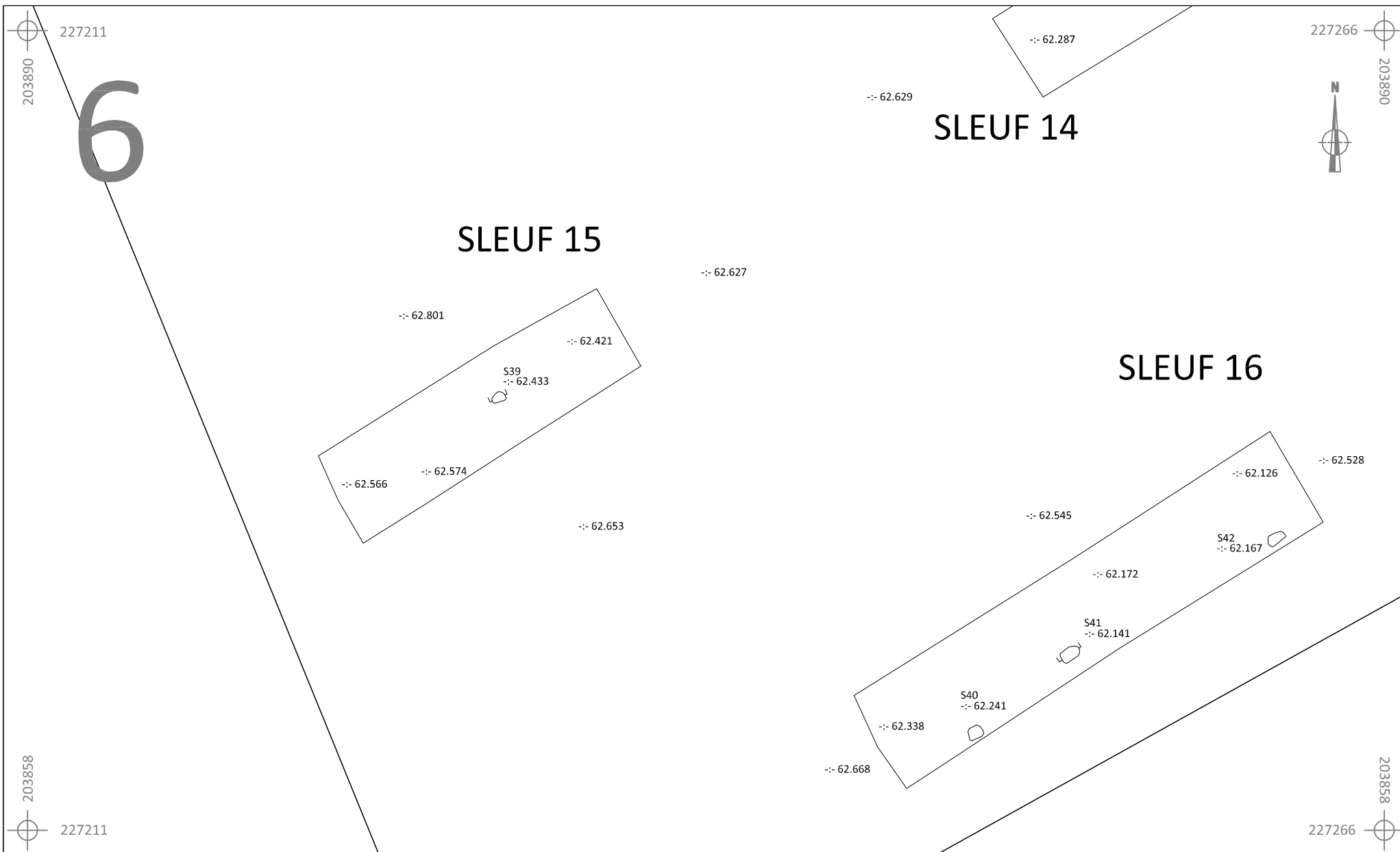

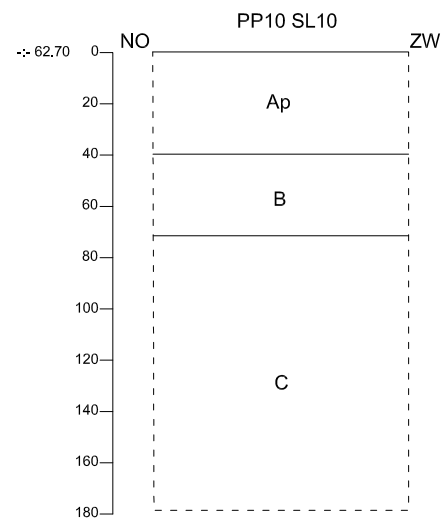
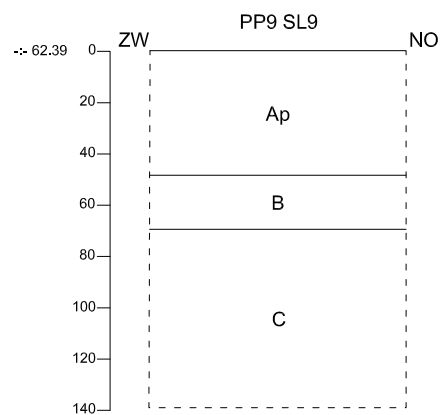
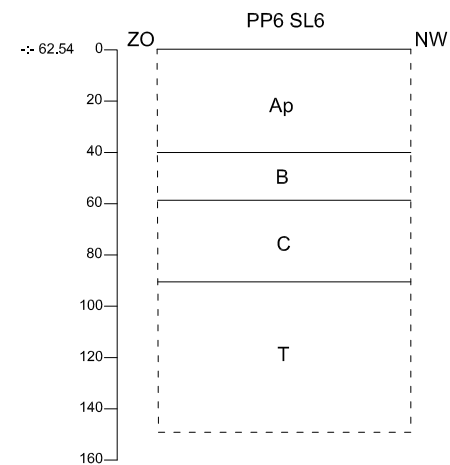
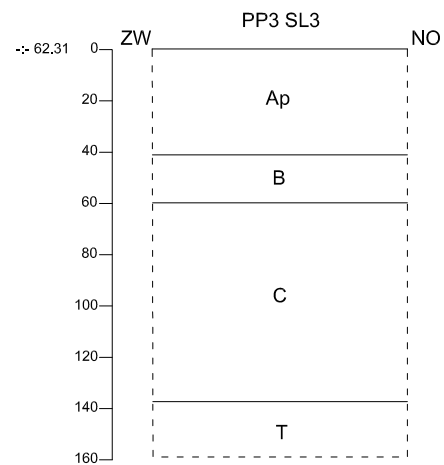
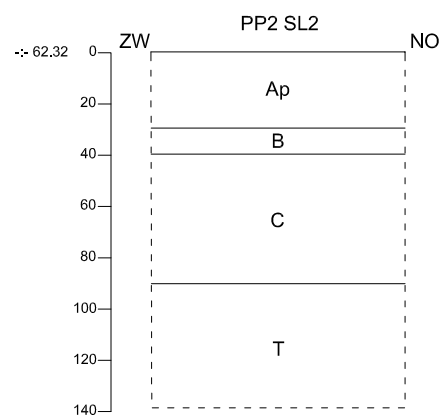
	PE-16-MO		Onderwerp	Datum	Legende			
			Detailplan	Januari 2016		Spoorcontouren		Coupehaken
			Schaal	0 10 m	S1	Spoornummer		Nutsleidingen
	Peer - Monsheide		1 : 200		1	Laagnummer	--: 62.508	Absolute hoogte (in m TAW)

	PE-16-MO		Onderwerp	Datum	Legende			
	Detailplan		Januari 2016			Spoorcontouren		Coupehaken
	Schaal		1 : 200		S1	Spoornummer		Nutsleidingen
	Peer - Monsheide				1	Laagnummer	--: 62.508	Absolute hoogte (in m TAW)

	PE-16-MO		Onderwerp	Datum	Legende			
	Detailplan		Januari 2016			Spoorcontouren		Coupehaken
	Schaal		1 : 200		S1	Spoornummer		Nutsleidingen
					1	Laagnummer	-:- 62.508	Absolute hoogte (in m TAW)

PE-16-MO

Peer - Monsheide

Onderwerp

Profielen

Datum

Januari 2016

Legende

	Rand coupe	Bt	Textuur B-horizont		
-- 62.50	Absolute hoogte (in m TAW)	C	Moederbodem		
Ap	Teelaarde	T	Tertiair		

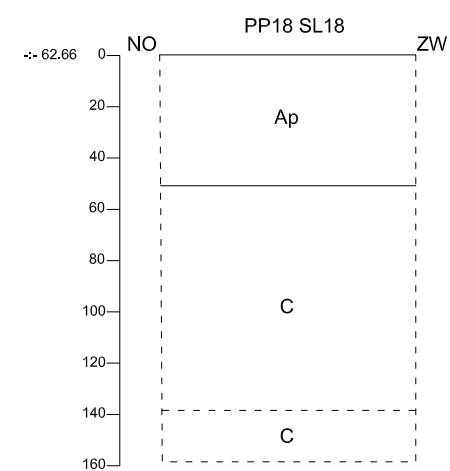
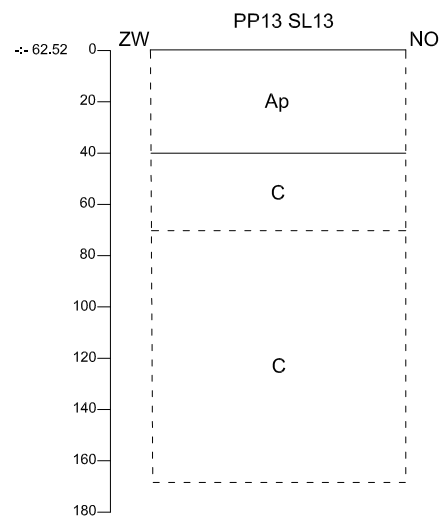
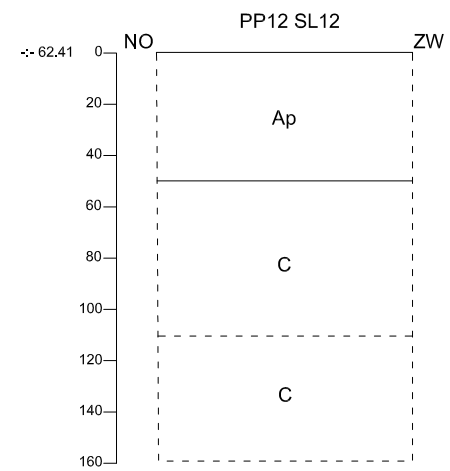
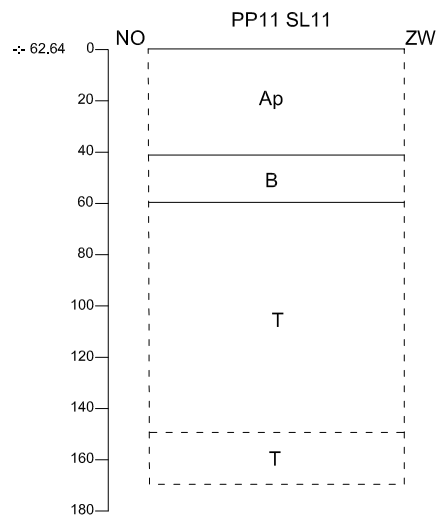
Schaal

1 : 20

0

1 m

PE-16-MO

Peer - Monsheide

Onderwerp

Profielen

Datum

Januari 2016

Schaal

1 : 20

0

1 m

Legende

|

Rand coupe

Bt

Textuur B-horizont

62.50

Absolute hoogte
(in m TAW)

C

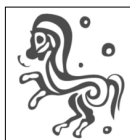
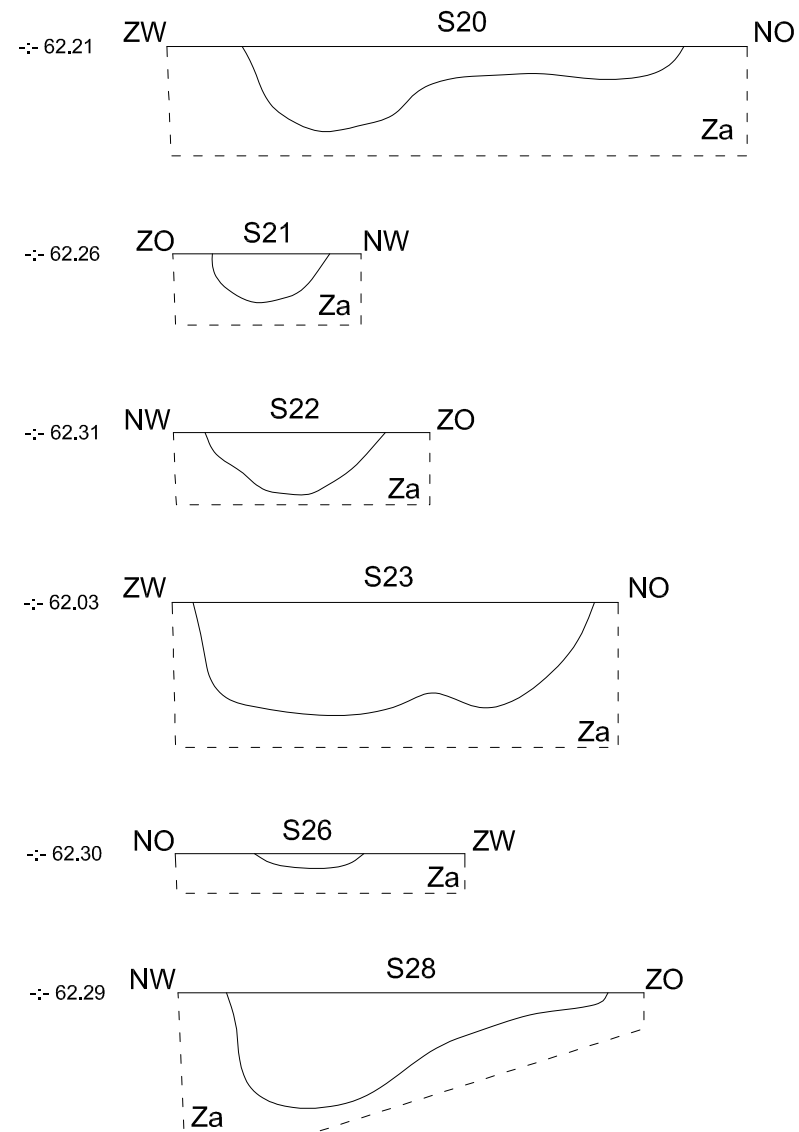
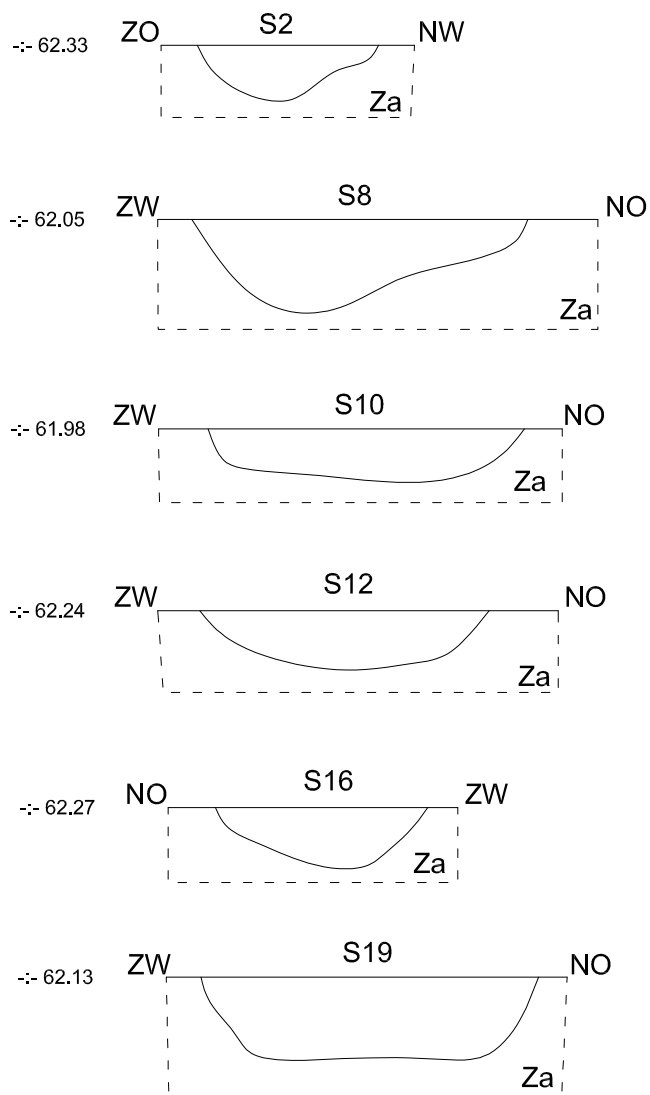
Moederbodem

Ap

Teelaarde

T

Tertiair

PE-16-MO

Peer - Monsheide

Onderwerp

Coupes

Datum

Januari 2016

Schaal

1 : 20

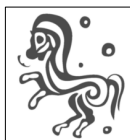
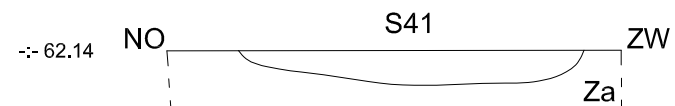
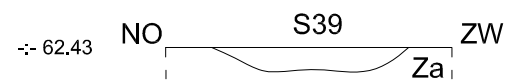
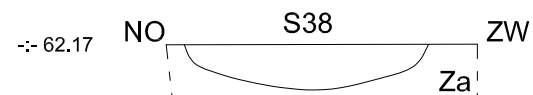
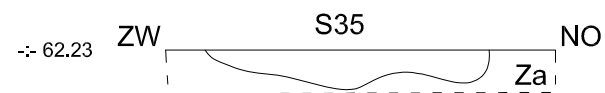
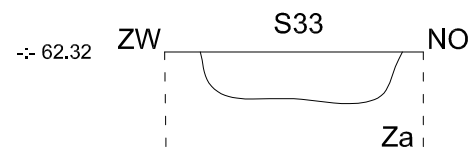
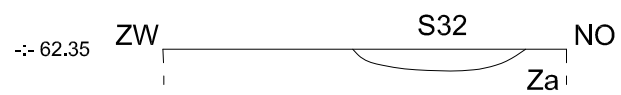
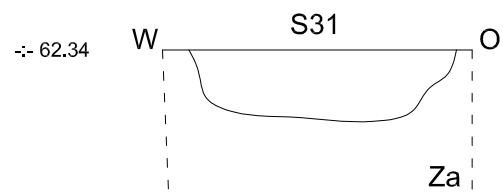
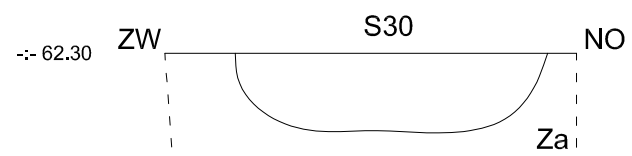
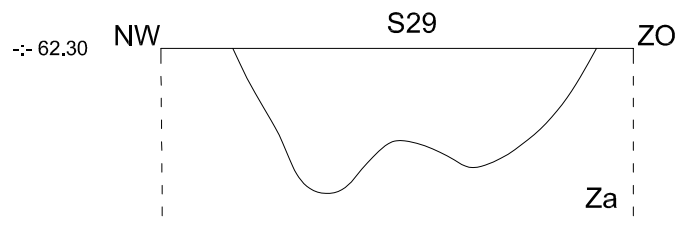
0

1 m

Legende

	Rand coupe	Za	Moederbodem	
-- 62.50	Absolute hoogte (in m TAW)			
S1	Spoornummer			

PE-16-MO

Peer - Monsheide

Onderwerp

Coupes

Datum

Januari 2016

Legende

Rand coupe

Za

Moederbodem

Schaal

1 : 20

0

1 m

62.50

Absolute hoogte
(in m TAW)

S1

Spoornummer

AANGETEKEND

ARON bvba
Joris STEEGMANS
Inge VAN DE STAey
Chris CAMMAER

Neremweg 110
3700 Tongeren

uw bericht van
09 december 2015

uw kenmerk

ons kenmerk
2015/547

bijlagen
1

vragen naar / e-mail
werner.wouters@rwo.vlaanderen.be

telefoonnummer
+32 2 553 16 39

Datum

22 DEC. 2015

betreft: **Vergunning voor het uitvoeren van een archeologische prospectie met ingreep in de bodem** op een terrein gelegen in de **gemeente PEER** met adres Monsheide, kadastraal gekend als **afdeling 1, sectie B, percelen 660n (partim)**. Het aangevraagde onderzoek zal uitgevoerd worden tussen **04 JANUARI 2015** en **HET EINDE DER WERKEN**.

Geachte heer,
Geachte mevrouw,

Onroerend Erfgoed heeft uw aanvraag ontvangen op **09 december 2015**.

BESLISSING:

Een **vergunning** tot het uitvoeren van een archeologische prospectie met ingreep in de bodem wordt verleend aan **Joris STEEGMANS**.

Volgens artikel 15 § 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium beschikt het agentschap Onroerend Erfgoed (VCOE), vanaf de datum van ontvangst van het volledige aanvraagdossier, over een termijn van 90 dagen om de vergunning te verlenen of te weigeren. Deze termijn kan verlengd worden met 30 dagen wanneer het agentschap het advies van de Vlaamse Commissie voor Onroerend Erfgoed wenst in te winnen.

Onroerend Erfgoed | Phoenixgebouw | Koning Albert II-laan 19 bus 5 | 1210 Brussel
www.onroerenderfgoed.be | info@onroerenderfgoed.be | T +32 (0)2 553 16 50 | F +32 (0)2 553 16 55

ONDERZOEK EN AFWEGING

In artikel 6 § 1 van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium staat: *Het is verboden zonder voorafgaande en schriftelijke vergunning van het agentschap archeologische opgravingen of graafwerken met de bedoeling archeologische monumenten op te sporen en vrij te leggen, uit te voeren.*

In artikel 6 § 2 staat: *Voor het uitvoeren van archeologische prospecties met ingreep in de bodem gelden de bepalingen die van toepassing zijn op de archeologische opgravingen.*

Gelet op artikel 12, artikel 13, artikel 14 en artikel 15 §2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, voerde het agentschap Onroerend Erfgoed een onderzoek uit waarbij volgende afwegingen werden gemaakt:

Uit de opgave van de kwalificaties van de vergunningaanvrager blijkt dat de aanvrager beschikt over het vereiste diploma, een opleiding inzake opgravingstechnieken en -methoden heeft genomen, beschikt over een archeologische opgravingservaring van minimum 6 maand en de nodige kennis en ervaring heeft inzake het uitgevoerd hebben van minstens 15 prospecties met ingreep in de bodem, waarvan minstens 10 op zandbodem.

De archeologische prospectie met ingreep in de bodem is verantwoord gezien de aanwezige archeologische monumenten op korte termijn bedreigd zijn door de bouw van jeugdlokalen met een parking.

Gezien het voorgestelde personeelsplan waarbij minstens **2 archeologen permanent en een bodemkundige worden ingezet**, de voorziene financiering en de vooropgestelde uitvoeringstermijn van minimum **3 werkdagen** zijn voldoende middelen, infrastructuur en personeel beschikbaar om de archeologische prospectie met ingreep in de bodem uit te voeren en af te werken.

Het onderzoek van de voorgestelde opgravingsstrategie toont aan dat deze op voldoende wijze tegemoet komt aan de aard van de te onderzoeken site, de archeologische verwachtingen en de te beantwoorden vraagstellingen.

Het voorstel van publicatie via ARON-rapporten tegen 31 juli 2016 voldoet aan de verplichting om de resultaten van het onderzoek binnen een redelijke termijn kenbaar te maken.

De vergunning wordt verleend,

mits in acht name van art. 15 § 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, **dat stelt dat de vergunninghouder die rechtstreeks voor deze prospectie verantwoordelijk is deze ook daadwerkelijk op het terrein leidt,**

en mits in acht name van de algemene voorwaarden uit artikel 14 § 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium en de hierna volgende bijzondere voorwaarden:

Indien de vergunninghouder door omstandigheden genoodzaakt is om af te wijken van de onderstaande methoden of andere beslissingen moet nemen die van wezenlijk belang kunnen zijn voor het verdere onderzoek, dient dit vooraf voorgelegd te worden aan de opdrachtgever en aan het agentschap Onroerend Erfgoed of aan de aan de (inter)gemeentelijke dienst waaraan de bevoegdheid voor archeologie is toegewezen. Beslissingen hierover worden schriftelijk bevestigd door het agentschap Onroerend Erfgoed via brief of in een goedgekeurd werfverslag en verantwoord in het rapport.

Contactgegevens agentschap Onroerend Erfgoed Limburg

Contactpersoon:	Annick Arts
Contactgegevens:	annick.arts@rwo.vlaanderen.be , 0499/942814
Indien afwezig:	Ingrid Vanderhoydonck

1. Randvoorwaarden

(Zie minimumnormen hoofdstuk 2. Minimumnormen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek. Afdeling 1. Archeologische opgraving, artikels 5, 6, 7 en 8 §1)

De prospectie met ingreep in de bodem moet worden uitgevoerd in goede terreinomstandigheden. Dit betekent o.m. dat:

- de weersomstandigheden dermate zijn dat ze een goede waarneming toelaten. De vergunninghouder voorziet een scenario voor het geval de prospectie moet worden uitgesteld omwille van slechte weersomstandigheden. Hierbij zijn maatregelen ter bescherming van kwetsbare contexten inbegrepen.
- de vergunninghouder doet een voorstel de veldstrategie aan te passen indien de terreinomstandigheden dit vereisen.
- bij een langdurige opschorting (>1 maand) door de vergunninghoudende archeoloog maatregelen voorgesteld worden om de degradatie van alle aanwezige sporen tegen te gaan.
- het terrein volledig toegankelijk is. Het verwijderen van verharding, puin of begroeiing gebeurt zonder schade te berokkenen aan het bodemarchief. De vergunninghouder inspecteert indien nodig het terrein op voorhand.
- de opgravingszone visueel en/of fysiek is afgescheiden van andere zones waar werken uitgevoerd worden.
- de vergunninghouder een duidelijk zicht heeft op eventueel aanwezige leidingen.
- de werf is ingericht conform de vigerende wetgevingen inzake arbeid, bodemverzet en veiligheid.
- er duidelijke afspraken zijn tussen de vergunninghouder en zijn/haar opdrachtgever over:
 - wie de kraan levert;
 - wie de bemaling voorziet in geval van wateroverlast;
 - het terug dichten van de sleuven en herstel terrein;
 - communicatie met de pers.

De vergunninghouder bekommt een gegeorefereerd grondplan van de bestaande toestand op een ontwerpplan (X-Y-Z, in Lambert 72) van het terrein, zowel digitaal als analoog.

De vergunninghouder meldt de aanvang van de prospectie tijdig aan de opdrachtgever, het College van Burgemeester en Schepenen, aan het agentschap Onroerend Erfgoed Limburg en tevens aan de (inter)gemeentelijke dienst waaraan de bevoegdheid voor archeologie is toegevoegd.

Deze vergunning dient in origineel exemplaar aanwezig te zijn op het terrein tijdens de uitvoering van het onderzoek.

2. Beschrijving van het project en onderzoeksvragen

Op het terrein (ca. 1,4,ha) zullen jeugdlokalen met een parking gebouwd worden. Bodemkundig wordt het terrein gekenmerkt door de bodemserie t-Zcf.

Doel van het archeologisch vooronderzoek is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om in situ behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorzien natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen).

Het doel van het proefsleuvenonderzoek is de detectie van sites met bodemsporen. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding?
- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Zijn er tekenen van erosie?

- Is er sprake van een of meerdere begraven bodems?
- Zijn er losse vondsten (aardewerk, lithische artefacten, ...) aanwezig? Zo ja, zijn dit geïsoleerde vondsten of is er sprake van vondstconcentraties? Kunnen deze concentraties wijzen op de aanwezigheid van een prehistorische site?
- Hoe is de bewaringstoestand van deze prehistorische site(s)?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;
 - Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
 - Wat is de omvang?
 - Komen er oversnijdingen voor?
 - Wat is het, geschatte, aantal individuen?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologisch vindplaatsen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
 1. Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 2. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

3. Wetenschappelijke begeleiding

Indien tijdens de prospectie blijkt dat de expertise die de vergunninghouder voorzien heeft onvoldoende is, kan het agentschap Onroerend Erfgoed Limburg bijkomende expertise vragen.

De wetenschappelijke begeleiding kan aanbevelingen formuleren inzake methodiek of prospectiestrategie aan het agentschap Onroerend Erfgoed Limburg en de vergunninghouder. Indien het agentschap Onroerend Erfgoed akkoord gaat met de geformuleerde aanbevelingen dient de vergunninghouder deze ter harte te nemen.

4. Veldwerk

(Zie de minimumnormen hoofdstuk 2. Minimumnormen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek, Afdeling 2. Archeologische prospectie met ingreep in de bodem, artikels 61 tot en met 70)

4.1.Strategie

(Zie de minimumnormen artikel 61 en 62)

De methodiek van de brede sleuven wordt toegepast:

- de proefsleuven zijn 4 meter breed;
- de verschillende rijen proefsleuven worden gegraven in een geschrinkt patroon;
- de afstand tussen de proefsleuven bedraagt in de breedte niet meer dan 20 m;
- de sleuven hebben zoveel mogelijk dezelfde lengte.

Hierbij wordt 10% opengelegd d.m.v. proefsleuven in een vast grid en 2,5% d.m.v. kijkvensters en/of dwarssleuven.

De zijden van de kijkvensters meten maximaal de afstand tussen twee sleuven. De kijkvensters en/of dwarssleuven moeten voldoende groot zijn om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

Voorafgaand aan de start van de prospectie wordt een sleuvenplan ter goedkeuring voorgelegd aan Onroerend Erfgoed.

4.2.Aanleg vlakken

(Zie de minimumnormen artikel 61, 62, 64, 65, 66, 67, 68 en 70)

Opgelegde zones mogen niet betreden worden met de kraan en/of ander zwaar materieel.

4.3.Vlakregistratie

(Zie de minimumnormen artikel 61, 62, 65 en 70)

Indien een spoor zich tegen de putwand bevindt, wordt het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren.

Er wordt dagelijks voorzien in een volledige opmeting van sleuven, kijkvensters en sporen. Dit betekent dat er dagelijks een recent en aangevuld grondplan beschikbaar is, dat op elk moment aangeleverd kan worden.

4.4.Spoorbewerking en -registratie

(Zie de minimumnormen artikel 16, 21, 63, 65 en 70)

Er dient een selectie van de sporen gecoupeerd te worden die afdoende is om de onderzoeksvragen te beantwoorden. Indien nodig wordt het couperen van deze selectie aangevuld met extra coupes op vraag van het agentschap Onroerend Erfgoed.

In vermoedelijke diepe sporen zoals waterputten en waterkuilen wordt een boring gezet om te verifiëren of het om een dergelijk spoor gaat en om de diepte te bepalen.

De vergunninghouder is vrij in het bepalen van de noodzaak van aanvullende boringen en het aantal boringen.

4.5.Bodemprofielen

(Zie de minimumnormen artikel 70)

Voor het vaststellen van het archeologisch niveau wordt een profielput aangelegd tot 60 cm in de moederbodem. Indien de terreinomstandigheden daarom vragen worden meerdere profielen aangelegd verspreid over projectgebied.

Per sleuf moet minimaal een profielkolom van minimaal 1 meter breed worden opgeschoond waarbij minstens 30 cm van de moederbodem zichtbaar is.

Deze profielkolommen worden systematisch verspreid over de sleuven aangelegd in een geschrinkt systeem, zodanig dat een goed overzicht van het gehele projectgebied wordt verkregen.

Bij elke profielput en profielkolom wordt de absolute hoogte van het (archeologisch) vlak en van het maaiveld genomen en op plan gebracht.

De inplanting van geregistreerde profielen en profielputten vullen elkaar aan en resulteren in een volledige dekking van het onderzoeksgebied.

4.6. Metaaldetectie

(Zie de minimumnormen artikel 65, 69 en 70)

Sporen waarbij de metaaldetector een signaal gaf, worden aangeduid in de sporenlijst. Metaalvondsten worden enkel ingezameld als zij zich aan het vlak bevinden of als ze zich in een spoor bevinden dat gecoupeerd wordt. Ingezaamelde vondsten worden op plan gezet met vondstnummer en de code Md. Ingezaamelde metaalvondsten worden beschermd tegen degradatie van het materiaal.

4.7. Contextgebonden bepalingen

Er wordt extra aandacht besteed aan het verzamelen van steentijdvondsten. Ze worden driedimensionaal ingemeten en nog tijdens het veldwerk ter evaluatie voorgelegd aan een deskundige, zodat een verdere terreinwaardering (via boringen, evaluatie van bewaring bodemprofiel, enz.) kan uitgevoerd worden. Er wordt meteen aandacht besteed aan een grondige evaluatie van het bodemprofiel met het oog op bewaringstoestand. Dit laatste dient te gebeuren via een systematische registratie (elke 20 tot 50m) van het bodemprofiel met een gedetailleerde bespreking van de horizonten. Er wordt een kaart opgemaakt met aanduiding van de zone(s) die relevant is/zijn voor een aanvullend booronderzoek. De noodzaak en uitvoering hiervan wordt besproken met de erfgoedconsulent van Onroerend Erfgoed, de wetenschappelijke begeleiding en de opdrachtgever.

4.8. Heropvulling

Sporen die snel dreigen te degraderen worden beschermd. De vergunninghoudende archeoloog doet hiertoe een voorstel.

De archeologische uitgravingen kunnen pas terug worden gevuld, rekening houdend met de wetgeving rond bodemverzet en de richtlijnen van de opdrachtgever, nadat het agentschap Onroerend Erfgoed daarvoor de toestemming geeft.

5. Rapportage

(Zie de minimumnormen hoofdstuk 3. Wijze van rapportering, artikels 71 tot en met 78)

Voor de rapportage wordt minstens de archeoloog-projectleider ingezet.

5.1. Conceptrapport

Het rapport wordt in conceptvorm bezorgd aan het agentschap Onroerend Erfgoed Limburg, de aanvullende wetenschappelijke begeleiding, de (inter)gemeentelijke dienst en de opdrachtgever. De inhoud hiervan stemt overeen met de inhoud van het eindrapport zoals omschreven in de minimumnormen en de bepalingen hieronder. Het agentschap Onroerend Erfgoed Limburg, de aanvullende wetenschappelijke begeleiding, de (inter)gemeentelijke dienst, en de opdrachtgever bezorgen hun opmerkingen aan elkaar en de vergunninghouder. De vergunninghoudende archeoloog verwerkt de opmerkingen in een herwerkt conceptrapport.

Nadat de opmerkingen van het agentschap Onroerend Erfgoed Limburg, de wetenschappelijke begeleiding, de (inter)gemeentelijke dienst, en de opdrachtgever zijn verwerkt wordt het herwerkte conceptrapport bezorgd aan het agentschap Onroerend Erfgoed Limburg.

Het rapport bevat naast de elementen uit de minimumnormen ook:

- een beschrijving van de topografische en bodemkundige situatie, met aanduiding van het onderzoeksgebied op perceelsniveau;
- een korte historische schets geïllustreerd met de relevante historische kaarten in de regio, met aanduiding van het onderzoeksgebied;
- kaartmateriaal:
 - een georefereneerd sleuvenplan in overlay op de kadasterkaart;
 - een georefereneerd sleuvenplan in overlay op het inrichtingsplan;
 - georefereneerde plannen van de positieve zones met aanduiding van de aangetroffen sporen, met -indien mogelijk- een fasering van deze sporen;
 - georefereneerde plannen met weergave van de genomen absolute hoogtes van de sporen (t.o.v. TAW) en het maaiveld;
 - gedetailleerde plannen van de sleuven in kleur;
 - een georefereneerde advieskaart met duidelijke afbakening van op te graven zones en verstoorde zones;

- een georeferentie kaart met duidelijke afbakening van op te graven zones en verstoorte zones in overlay op het sleuvenplan;
- een georeferentie kaart met duidelijke afbakening van op te graven zones en verstoorte zones in overlay op het projectplan.
- de opgelegde oppervlakte van de sleuven en kijkvensters en de procentuele verhouding hiervan t.o.v. het projectgebied;
- een beschrijving en verantwoording van afwijkende methodiek indien dit noodzakelijk was;
- een beschrijving van de resultaten met inbegrip van een antwoord op de onderzoeksvragen;
- aanbevelingen voor *in-situ* behoud;
- aanbevelingen voor verder archeologisch onderzoek met een aanduiding van op te graven zones met duidelijke motivatie, methodiek van het archeologisch vervolgonderzoek en aandachtspunten
- locatie waar het vondstmateriaal wordt bewaard.
- bijlagen:
 - fotolijst
 - foto's en plannen van de profielen van de proefputten/proefsleuven
 - sporenlijst
 - vondstenlijst
 - coupetekeningen
 - alle gedurende de prospectie getrokken vlakfoto's, profielfoto's, detailfoto's en foto's van de gezette coupes

Kaarten worden als pdf- bestand en als GISshapefile aangeleverd.

5.2.Eindrapport

Na goedkeuring van het conceptrapport door het agentschap Onroerend Erfgoed kan de laatste conceptversie worden opgemaakt als eindrapport.

Het rapport vermeldt in het colofon het ISBN/ISSN nummer of het nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan.

Er worden drie analoge en drie digitale exemplaren van het eindrapport bezorgd aan Onroerend Erfgoed Limburg.

Naast de drie exemplaren die bezorgd dienen te worden aan Onroerend Erfgoed Limburg wordt minimaal 1 digitaal exemplaar en 1 analoog exemplaar van het eindrapport afgeleverd aan:

- de opdrachtgever,
- degene die de (wetenschappelijke) begeleiding of advisering verzorgt,
- het College van Burgemeester en Schepenen, dan wel de (inter)gemeentelijke dienst.

Bij het analoge exemplaar mogen de bijlagen worden aangeleverd op een digitale gegevensdrager.

Analoge exemplaren worden gedrukt in degelijke kwaliteit en met foto's en afbeeldingen in kleur.

De vergunninghouder bezorgt ten laatste bij aflevering van het eindrapport het ingevulde opvolgingsformulier aan het agentschap Onroerend Erfgoed Limburg.

Het opgravingsarchief bevat minstens:

- alle opgravingsdocumentatie, aangemaakt volgens de minimumnormen en de bijzondere voorwaarden;
- het rapport;
- alle gereinigde vondsten gesorteerd volgens context en voorzien van een label.

Indien het agentschap Onroerend Erfgoed beslist dat een vervolgonderzoek noodzakelijk is, wordt het opgravingsarchief ter beschikking gesteld aan de uitvoerder van het vervolgonderzoek.

6.Vergaderingen

De vergunninghouder organiseert een startvergadering voorafgaand aan de prospectie met ingreep in de bodem, tussentijdse werfvergaderingen en een eindvergadering met de opdrachtgever, degene die de (wetenschappelijke) begeleiding verzorgt, de (inter)gemeentelijke dienst en de erfgoedconsulent van het agentschap Onroerend Erfgoed Limburg. De vergunninghouder neemt verslag en bezorgt deze tijdig aan alle betrokkenen.

Bij de startvergadering worden de afspraken, het plan van aanpak en het inplantingsplan van de sleuven in overlay op het geplande project en de timing overlopen. De inplanting van de sleuven moet door de erfgoedconsulent van het agentschap Onroerend Erfgoed Limburg goedgekeurd worden.

Tussentijdse werfvergaderingen worden georganiseerd indien het onderzoek gefaseerd verloopt, indien tussentijdse afwegingen gemaakt moeten worden, of indien hier tijdens het verloop van het onderzoek aanleiding toe ontstaat.

Indien een van de bovenvermelde betrokken partijen het nodig vindt, wordt er een eindvergadering georganiseerd die plaatsvindt vanaf 5 dagen nadat het conceptrapport beschikbaar is.

Tijdens de eindvergadering wordt bepaald of er al dan niet een archeologische opgraving dient uitgevoerd te worden, dan wel of een behoud in situ mogelijk is. De eindbeslissing over een **vervolgonderzoek** ligt bij het agentschap Onroerend Erfgoed.

BIJKOMENDE INFORMATIE

Beroep:

Binnen de dertig dagen na ontvangst van deze vergunning kan beroep aangetekend worden tegen deze beslissing conform de procedure zoals voorzien in artikel 16 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium. Het beroep dient per beveiligde zending ingediend te worden bij Onroerend Erfgoed, Koning Albert II-laan 19 bus 5, 1210 Brussel.

Minimumnormen:

De actuele versie van de minimumnormen voor archeologisch onderzoek met bodemingreep in Vlaanderen kan u vinden op

<http://www.codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1020865¶m=informatie> .

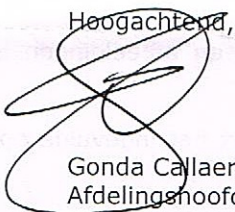
Behandelaar:

Voor nadere toelichting bij deze vergunning en voor meer informatie betreffende uw dossier kan u zich wenden tot Werner Wouters via de hoger vermelde contactgegevens.

Andere regelgeving:

Deze vergunning ontheft u niet van de verplichting om eventuele door andere wet-, decreet- en regelgevingen vereiste vergunningen, machtigingen of toelatingen te bekomen.

Hoogachtend,

Gonda Callaert,
Afdelingshoofd Beheer

AANGETEKEND

ARON bvba
Joris STEEGMANS
Inge VAN DE STAEY
Chris CAMMAER

Neremweg 110
3700 Tongeren

uw bericht van
09 december 2015

uw kenmerk

ons kenmerk
2015/547(2)

bijlagen

vragen naar / e-mail

werner.wouters@rwo.vlaanderen.be

telefoonnummer

+32 2 553 16 39

Datum

22 DEC. 2015

betreft: **Vergunning voor het uitvoeren van een archeologische controle met een metaaldetector** op een terrein gelegen in de **gemeente PEER** met adres Monsheide, kadastraal gekend als **afdeling 1, sectie B, percelen 660n (partim)**. Het aangevraagde onderzoek zal uitgevoerd worden tussen **04 JANUARI 2015** en **HET EINDE DER WERKEN**.

Geachte heer,
Geachte mevrouw,

Onroerend Erfgoed heeft uw aanvraag ontvangen op **09 december 2015**.

BESLISSING

Een **vergunning** tot het uitvoeren van een archeologische controle met een metaaldetector wordt verleend aan **Joris STEEGMANS**.

Volgens art 19 § 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium beschikt het agentschap Onroerend Erfgoed vanaf de datum van ontvangst van het volledige aanvraagdossier over een termijn van 90 dagen om de vergunning te verlenen of te weigeren.

ONDERZOEK EN AFWEGING

In artikel 9 van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium staat: *Het is verboden om zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van het agentschap detectoren, inzonderheid metaaldetectoren, te gebruiken om archeologische monumenten op te sporen en te verzamelen.*

Hetzelfde artikel stelt verder: *Het gebruik van detectoren kan slechts worden vergund in het kader van een in toepassing van artikel 6, § 1, vergunde opgraving.*

Gelet op artikel 12, artikel 13 en artikel 19 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium voerde het agentschap Onroerend Erfgoed een onderzoek uit waarbij volgende afwegingen werden gemaakt:

Uit de opgave van de kwalificaties van de vergunningaanvrager blijkt dat de aanvrager beschikt over het vereiste diploma, een opleiding inzake opgravingstechnieken en -methoden heeft ge-

noten, beschikt over een archeologische opgravingservaring van minimum 6 maand en de nodige kennis en ervaring heeft inzake het gebruik van een metaaldetector om archeologische monumenten op te sporen.

Onroerend Erfgoed heeft vastgesteld dat het gebruik van de metaaldetector zal plaatsvinden in het kader van de vergunde archeologische prospectie met ingreep in de bodem, waarvoor een vergunning verleend werd aan **Joris STEEGMANS** met nummer **2015/547**.

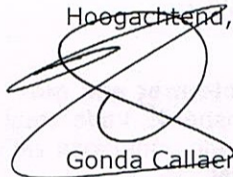
Uit de opgave van de aard van de detector (**White's Prizm III SL**) blijkt dat dit apparaat geschikt is voor het opsporen van archeologische monumenten.

BIJKOMENDE INFORMATIE

Voor nadere toelichting bij deze vergunning en voor meer informatie betreffende uw dossier kan u zich wenden tot Werner Wouters via de hoger vermelde contactgegevens.

Deze vergunning ontheft u niet van de verplichting om eventuele door andere wet-, decreet- en regelgevingen vereiste vergunningen, machtigingen of toelatingen te bekomen.

Hoogachtend,

Gonda Callaert
Afdelingshoofd Beheer

